

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ  
ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน  
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา



ภัทรภร พวยพุ่ม

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

02 สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน

อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา



การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

02 สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE PROBLEMS OF POLICY IMPLEMENTATION OF THE ELDERLY SUBSISTENCE  
ALLOWANCE: A CASE STUDY OF CHIANG BAN SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE  
ORGANIZATION, CHIANG KAM DISTRICT, PHAYAO PROVINCE



An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements  
for the Master of Public Administration in Public Policy  
August 02 2018

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน

อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ของ ภัทรภร พวยพุ่ม

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วย

ตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ รัชชกุล )

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ พรรณนุพา นพริก )



<b>เรื่อง:</b>	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
<b>ผู้ศึกษาค้นคว้า:</b>	ภัทรภร พวยพุ่ง การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รป.ม. (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัย พะเยา 2560
<b>อาจารย์ที่ปรึกษา:</b>	รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ รัชชกุล
<b>คำสำคัญ</b>	นโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ, ตำบลเชียงบาน

### บทคัดย่อ

การศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติและเพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ คือ 1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 2) การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และ 3) การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจน และครอบคลุมในทุกด้าน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ รวมทั้งสิ้น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 1 คนกลุ่มข้าราชการ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 8 คน และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 330 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในด้านลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีผู้เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ด้านความสามารถ ทักษะ และความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านการดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว, ชุมชน ได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมากนอกจากนี้ด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเมื่อได้รับการเบี้ยยังชีพแล้ว ทำให้สามารถดำรงชีพได้มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

Title: THE PROBLEMS OF POLICY IMPLEMENTATION OF THE ELDERLY SUBSISTENCE ALLOWANCE:  
A CASE STUDY OF CHIANG BAN SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHIANG  
KAM DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

Author: Pattarapron Pouypung Independent Study M.P.A. (Public Policy) University of Phayao 2017

Advisor: Associate Professor Dr. Chaiyan Rajchagool

Keyword: The allocation of the elderly subsistence allowance, The opinion of concerned people, Chiang  
Ban Sub district

### ABSTRACT

This research aims to study factors Affecting the Implementation of the Elderly Care Welfare Policy, the problems of and suggestions about the welfare policy for the elderly in the area of Chiang Ban Sub district administrative organization, Chiang Kam district, Phayao province.

This research combines quantitative and qualitative research. i.e. (1) A review a collection of data from various documents both in terms of conceptual approach and research findings related to the welfare policy in question. (2) An analysis of the field data collected from the questionnaire and (3) An analysis of interviews and observations to cover all aspects. The purposive sampling consists of 3 groups, namely 1 local politician who is directly responsible for the management of the elderly subsistence allowance; 8 government officials involved in the management of elderly subsistence allowances and 330 elderly people who are entitled to benefit from the welfare allowance.

The instrument used for data collection was a questionnaire and a semi-structured interview. Statistics used in data analysis are those of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings are as follows: (1) The number of the responses agree with the character of the organization to implement the policy, the character of the agency that results in success in implementing the policy is at the highest level; (2) the ability of the personnel, the relationship of individuals within the unit and the project, and the worker's attitude towards the welfare policy of the elderly subsistence allowance are rated at the highest level; (3) Living in the family, community, appropriately of the elders is at high level. Additionally, the quality of life of the elderly, beneficiaries of the subsistence allowance, is at the moderate level.

## กิตติกรรมประกาศ

งานศึกษาค้นคว้าฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดี จากผู้ให้การสนับสนุนหลายท่าน

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ รัชกุล อาจารย์ที่ปรึกษา และดร.ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์ ที่ให้โอกาส และให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการในด้านข้อมูล และข้อคิดอันมีคุณค่า ผู้ศึกษาขอขอบคุณ กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารจัดการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย นายองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน, กลุ่มข้าราชการ ประจำปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน ที่ให้ข้อมูลการวิจัยผู้ศึกษา

ขอขอบคุณ ปิตา มารดา ครูบาอาจารย์ ที่เป็นเบื้องหลังความสำเร็จในงานทุกชิ้น และท้ายสุดนี้ขอบคุณบรรดากัลยาณมิตรหลายท่านที่มีได้เอ่ยนามที่ให้กำลังใจ และสนับสนุน ผู้วิจัยด้วยความจริงใจเสมอมา

ภัทรภร พวยพุ่ง



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
ความเป็นมาและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา .....	4
ขอบเขตของการศึกษา .....	4
สมมุติฐานของการศึกษา.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	10
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ .....	18
แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุไทย .....	21
งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	38
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38



การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษา .....	42
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล .....	45
การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล(เชิงคุณภาพ).....	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	48
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์บุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ .....	53
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไป ปฏิบัติ .....	61
ส่วนที่ 4 การศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปปฏิบัติ ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา .....	64
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ .....	70
สรุปอภิปรายผล.....	70
ผลการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม .....	77
ภาคผนวก .....	80
ประวัติผู้วิจัย .....	92

## สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	50
ตาราง 2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ .....	50
ตาราง 3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา .....	51
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วม ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ .....	51
ตาราง 5 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การ ทำงานในชุมชน.....	52
ตาราง 6 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้าน มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย .....	53
ตาราง 7 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้าน ทรัพยากร .....	54
ตาราง 8 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านการ สื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ กำนัน และกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	56
ตาราง 9 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ .....	57
ตาราง 10 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้าน เงื่อนไขเศรษฐกิจสังคมและการเมือง.....	58

ตาราง 11 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน .....59

ตาราง 12 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ย ยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านคุณภาพชีวิต ..... 61

ตาราง 13 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของผลจากการนำนโยบายสวัสดิการสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชนได้อย่างเหมาะสม .....63



## สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน.....	7
ภาพ 2 แสดงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น .....	14
ภาพ 3 แสดงกระบวนการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ .....	29
ภาพ 4 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน .....	31
ภาพ 5 แสดงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ (การเบิก-จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)....	32



## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเนื่องจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุขทำให้อัตราการตายลดลง และประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ตลอดจนการวางแผนครอบครัวที่ได้ผลเป็นอย่างดี จึงส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทั้งขนาดและสัดส่วนอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรมเป็นภาคอุตสาหกรรม จากลักษณะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้จึงส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวจากที่เคยเป็นครอบครัวขยายเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น อีกทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในชนบททำให้มีการเคลื่อนย้ายของประชากรวัยทำงาน เข้าสู่เมืองหลวงจำนวนมากสิ่งเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ (วารุณา ฉิมพลีกุล, 2551)

จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นจากประมาณการประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553-2583 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าปี พ.ศ. 2557 มีประชากรสูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10,014,705 คน โดยมีอัตราส่วนผู้สูงอายุร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ ปีพ.ศ. 2563 คาดว่า จะมีประชากรสูงอายุจำนวน 12,622,000 คน โดยมีอัตราส่วนผู้สูงอายุร้อยละ 17.5 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ และปีพ.ศ. 2573 คาดว่าจะมีประชากรสูงอายุจำนวน 17,624,000 คน โดยมีอัตราส่วนผู้สูงอายุร้อยละ 25.1 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ สถิติดังกล่าวระบุได้ว่าประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) คือ สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป และจะเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ หรือสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2564 (วุฒิสภา, 2560)

จากสถานการณ์ด้านประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนสังคม ได้ร่วมกันกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคม

ผู้สูงอายุของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทั่วถึงผู้สูงอายุทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักดิ์ศรี รวมถึงความมั่นคงของชีวิต คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสสถานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแล และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จึงดำเนินการพิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยต้องพิจารณาทั้งระบบในภาพรวมของประเทศ เนื่องจากการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุมีความเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทุกช่วงวัย

นอกจากนี้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริการกลุ่มผู้สูงอายุเป็นอย่างดี และต่อเนื่อง จึงมิได้ทอดทิ้ง หรือละเลยประชากรผู้สูงอายุเห็นได้จากรัฐบาลได้อนุมัติให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการด้านการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ และได้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราเป็นแห่งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ต่อมาในระยะหลังนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 กรมประชาสงเคราะห์ได้หันมามุ่งเน้นการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุมากกว่าสถานสงเคราะห์ เนื่องจากเชื่อว่าจะสามารถให้บริการแก่ผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง และมีการดำเนินงานในเชิงป้องกันและพัฒนามากกว่าแก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตามสถานสงเคราะห์คนชราและศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ โดยเฉพาะผู้สูงอายุในเขตชนบท

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงมีแนวคิดปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการโดยสถาบัน เช่น บริการสถานสงเคราะห์คนชรา และศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ฯลฯ มาเป็นบริการภายนอกสถาบันแต่อยู่ภายใต้หลักการชุมชนเป็นฐาน และการมีส่วนร่วมของราษฎรในชุมชนแทน คือ สวัสดิการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุซึ่งสวัสดิการในรูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย (มาตรา 54) “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (มาตรา 80) วรรค 2 “รัฐต้องสงเคราะห์คนชราผู้ยากไร้ผู้พิการ หรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้”

จะเห็นได้ว่ามีเกณฑ์พิจารณาอยู่ 2 ประการคือ 1) อายุต้องเกิน 60 ปีบริบูรณ์ 2) ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ

แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐต่อสวัสดิการผู้สูงอายุน่าจะมุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจนไม่มีผู้ดูแลและช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ซึ่งจากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวทำให้เกิดการผลักดันพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติปี พ.ศ. 2546 โดยมีการบัญญัติให้จัดบริการเบี้ยยังชีพให้กับผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือในมาตรา 11 (10) จึงนับได้ว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอีกนโยบายที่เป็นรูปธรรมที่สามารถตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เป็นอย่างดี

การดำเนินการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุระยะแรกอยู่ในความดูแลของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมต่อมารัฐบาลมีนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2544 กรมประชาสงเคราะห์ ได้เริ่มดำเนินการถ่ายโอนภารกิจของบริการเบี้ยยังชีพมาให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการแทน

ปัจจุบันการจ่ายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ดำเนินการจ่ายโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย (2552) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ.2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 กำหนดให้

ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 60-69 ปี	จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา	600 บาท/คน/เดือน
ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 70-79 ปี	จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา	700 บาท/คน/เดือน
ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 80-89 ปี	จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา	800 บาท/คน/เดือน
ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 90 ปี ขึ้นไป	จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา	1000 บาท/คน/เดือน

ในวันที่ 13 เมษายน 2560 เป็นวันผู้สูงอายุพลโทสรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกรัฐบาล (นายกประยุทธ์ จันทร์โอชา) กล่าวว่ากองทุนผู้สูงอายุจะนำเงินไปเพิ่มเบี้ยยังชีพให้แก่คนชราที่มีประมาณ 10 ล้านคน โดยเฉพาะกลุ่มคนชราที่ยากจน หรือมีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี ซึ่งมีอยู่ประมาณ 2,000,000 คน จากการสำรวจตามโครงการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อย (เพิ่มเบี้ยคนชราเป็น 1,200-1,500 บาทต่อเดือน) ซึ่งหลังจากผ่านการลงมติของคณะรัฐมนตรีแล้วก็จะได้นำมาปฏิบัติต่อไป

ในฐานะที่ผู้ศึกษาได้ทำงานเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จึงมีความตั้งใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และปัญหารวมถึงข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาเชื่อว่าจะช่วยเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับผู้สนใจศึกษารวมทั้งนำไปดำเนินการศึกษาต่อยอดในอนาคตต่อไป และสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการนำนโยบายไปปฏิบัติในหน่วยงานดังกล่าว

### วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

### ขอบเขตของการศึกษา

#### 1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติและปัญหา รวมถึงข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติในเขตพื้นที่ตำบลเชียงบานอำเภอเชียงคำจังหวัดพะเยา

#### 2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – กันยายน 2560)

#### 3. ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย และรวบรวมข้อมูล องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา



#### 4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีทั้งหมด 3 กลุ่ม และมีวิธีการในการสุ่มตัวอย่างในแต่ละ กลุ่มดังต่อไปนี้

4.1 กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเลือกด้วยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 1 คน คือ นายองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.2 กลุ่มข้าราชการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเลือกด้วยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง รวมทั้งสิ้น 8 คน ได้แก่

4.2.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.2.2 รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เนื่องจากเป็นคณะกรรมการในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.2.3 ผู้อำนวยการกองคลัง เนื่องจากเป็นผู้ที่ดำเนินการจัดเตรียมเอกสารฎีกาในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.2.4 หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เนื่องจากเป็นคณะกรรมการในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.2.5 เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี เนื่องจากเป็นผู้ที่ดำเนินการจัดเตรียมเอกสารฎีกาในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.2.6 นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน

4.2.7 นักพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.2.8 ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.3 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน จำนวน 1,099 คน เป็นกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่ จึงใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ได้จำนวนผู้สูงอายุ 293 คน จากหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่บ้าน

ในเขตพื้นที่ตำบลเชียงบาน เพื่อป้องกันการสูญหายหรือไม่สมบูรณ์ของข้อมูล จึงกำหนดให้มีตัวอย่างเพิ่มอีก 10% เป็นจำนวน 330 คน

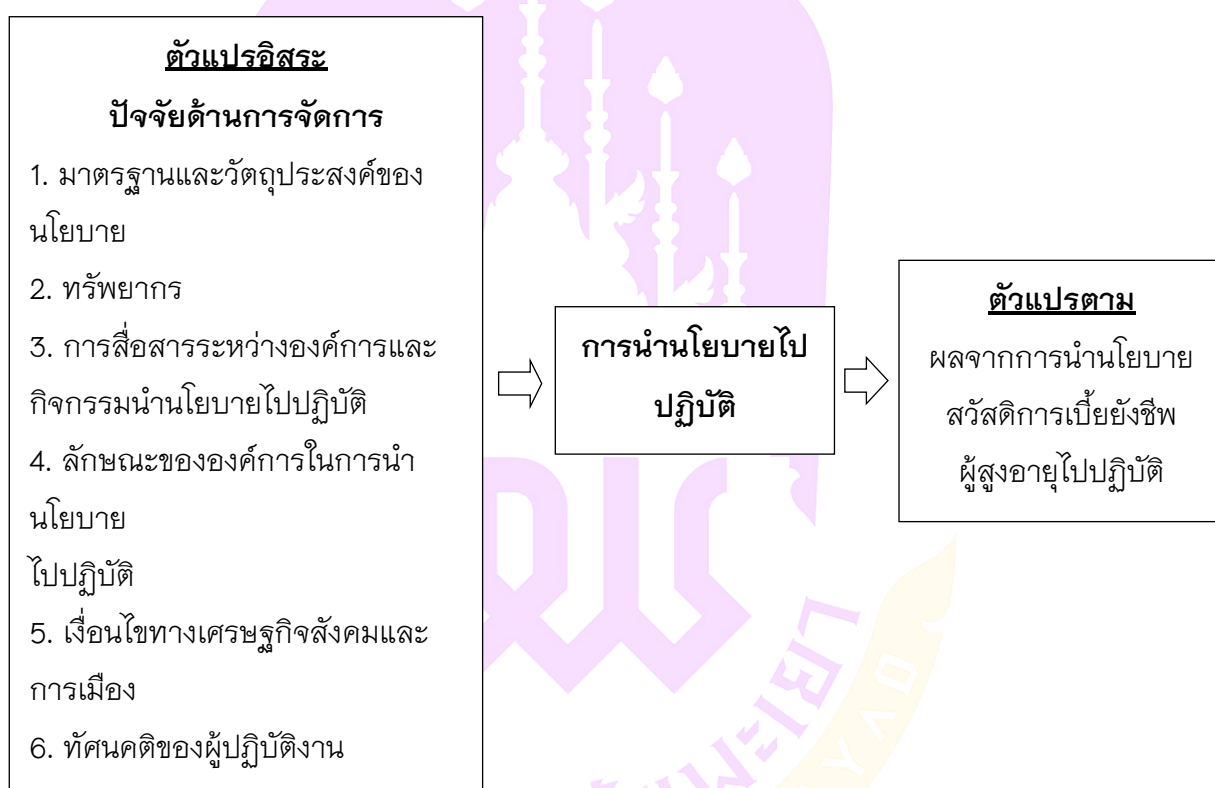
### สมมุติฐานของการศึกษา

1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
2. ททรัพยากรมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
3. การสื่อสารระหว่างองค์การ และกิจกรรมนำนโยบายไปปฏิบัติมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
4. ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
6. ทศนคติของผู้ปฏิบัติงานมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

### กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” โดยผู้ศึกษาได้อาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของนักทฤษฎี คือ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn) ที่กล่าวถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง การดำเนินการโดยบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังความสำเร็จตามวัตถุประสงค์จากการตัดสินใจดำเนินนโยบายที่ได้กระทำก่อนหน้านี้ โดยการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบถึงปัจจัยที่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ และมีความตระหนักถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติซึ่งจากผลงานการศึกษาของแวน มีเตอร์และแวนฮอร์น (Sharkansky, 1971) มีความน่าสนใจที่ท่านทั้งสอง ได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 6 ตัวแปรสำคัญ

คือ 1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) ทรัพยากร 3) การสื่อสารระหว่างองค์การ และกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4) ลักษณะองค์การ 5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ และการเมือง และ 6) ทศนคติของผู้ปฏิบัติงานซึ่งถือว่ามีสำคัญมากต่อการบรรลุหรือไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ศึกษาจึงได้นำกรอบแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวนี้มาใช้ เป็นแนวทางในการศึกษาในครั้งนี้



ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบาย สวัสดิการเบี่ยงชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน ตำบลเชียงบานอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา”

## นิยามศัพท์เฉพาะ

**นโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ** สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุรูปแบบหนึ่งที่รัฐบาลจัดสรรให้ผู้สูงอายุ เพื่อสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนหรือในหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วประเทศให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว และชุมชนได้ปกติตามควรแก่สภาพ

**มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย** หมายถึง ลักษณะนโยบายที่มีแนวทางของวัตถุประสงค์ชัดเจนเฉพาะเจาะจงแต่ละคนอ่านแล้วมีความเข้าใจที่ตรงกันทันที

**ทรัพยากร** หมายถึง จำนวนบุคลากรระยะเวลาในการดำเนินงานและงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีอย่างเพียงพอและเหมาะสม

**การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ** หมายถึง ความสามารถในการสื่อข้อความได้ชัดเจนถูกต้องทำให้ผู้ปฏิบัติงานความเข้าใจในทิศทางที่ตรงกัน

**ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ** หมายถึง ลักษณะของหน่วยงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายปฏิบัติ ได้แก่ ความสามารถของบุคลากรความสัมพันธ์ของบุคคลภายในหน่วยงานและโครงสร้างองค์การ เป็นต้น

**ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน** หมายถึง แนวความคิดความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อนโยบายเบี้ยยังชีพ เช่น การรับรู้และความเข้าใจในนโยบายความเต็มใจในการปฏิบัติงาน ความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นต้น

**การนำนโยบายไปปฏิบัติ** หมายถึง การดำเนินการของงานพัฒนาชุมชน สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เพื่อแปลงนโยบายมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย ให้อย่างชัดเจน รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องมีการบวกรดำเนินการ ทรัพยากร การบริหารการจัดองค์การที่เอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความต่อเนื่อง เพื่อให้นโยบายนั้นบรรลุเป้าหมายหรืออาจกล่าวได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการบริหารนโยบายโดยหน่วยงาน

และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย เพื่อให้นโยบายนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

**ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ** หมายถึง เหตุอันเป็นการให้เกิดความสำเร็จจากผลของการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปใช้ ใน 6 ด้าน คือ

1. มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
2. ทรัพยากรมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมนำนโยบายไปปฏิบัติมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
4. ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
6. ทศนคติของผู้ปฏิบัติงานมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

**ผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ** หมายถึง ความสำเร็จหรือล้มเหลวของผลที่เกิดจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ซึ่งวัดจากวัตถุประสงค์ของนโยบาย คือ ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมภายหลังจากได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. ทราบถึงข้อมูลที่ได้รับการจัดระบบ และองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ รวมถึงได้เข้าใจปัญหาอุปสรรคของการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในเขตพื้นที่ตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

2. ทราบถึงข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาองค์การปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านของนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ทราบถึงข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติงาน และสามารถนำไปพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองในอนาคต



## บทที่ 2

### ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยซึ่งได้เสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ
  - 1.1 ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Donald S. Van Meter) และ (Carl E. Van Horn)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
  - 2.1 ความหมายของนโยบายสาธารณะ
  - 2.2 นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติ
3. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย
  - 3.1 นโยบายและระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย
  - 3.2 นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในประเทศไทย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

##### ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของโดแนลเอส แวนมิเตอร์ (Donald S. Van Meter) และคาร์ล อี แวนฮอร์น (Carl E. Van Horn) โดยทั้งสองท่านได้ร่วมกันเขียนบทความเมื่อปีค.ศ. 1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework” (Van Meter, & Van Horn, 1975) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อการสำรวจกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร ทั้งผู้บริหารองค์การ และผู้ปฏิบัติงานในองค์การที่รับผิดชอบต่อนโยบายโดยตรง รวมถึงองค์การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดเชิงระบบของฮิสตันที่ส่งผ่านไปยังผลการศึกษาระบบการส่งถ่ายนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (นโยบายสาธารณะคือ กิจกรรมที่กระทำ

โดยรัฐบาลซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล เช่น การจัดการศึกษา การจัดสวัสดิการ และการก่อสร้างทางหลวงโดยรัฐ รวมทั้งข้อกำหนดและระเบียบในการควบคุมตลอดจนการดำเนินงานของรัฐบาล ที่ ชาร์แกนสกี (Sharkansky, 1971) และแวนมิเตอร์ (Donald S. Van Meter) ได้ศึกษาเรื่องนโยบายและการเมืองของรัฐบาลอเมริกันเมื่อปีค.ศ. 1975 โดยการพิจารณาตัวแปรที่สำคัญ 6 ตัวแปรคือ 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) อุปสงค์และทรัพยากร (demands and resources) 3) กระบวนการทางเมือง (conversions process) 4) นโยบาย (policy) 5) การปฏิบัติ (Performance) และ 6) ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) (Van Meter & Van Horn, 1975, pp. 446–447)

การเสนอกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) เพื่อการศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวนมิเตอร์และแวนฮอร์นในปีค.ศ. 1975 ซึ่งเป็นผลงานจากการปรับปรุงเอกสารที่นำเสนอต่อการประชุมประจำปีของสมาคมรัฐศาสตร์สหรัฐอเมริกาเมื่อปีค.ศ. 1974 กรอบการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติตามแนวคิดของนักวิชาการทั้งสอง คือ (1) การนำเอากรอบทฤษฎีองค์การซึ่งได้แก่การเปลี่ยนแปลงองค์การ (Organization Change) การควบคุมองค์การ (Organization control) องค์การที่ซับซ้อน (complex Organization) และการจัดองค์การเสียใหม่ (Reorganization) (2) นำเอางานศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการพิจารณาคดีตัดสินคดี (the impact of judicial decision) และ (3) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐ (studies of intergovernmental relations) มาใช้ในการออกแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Theory of Policy Implementation) ผลงานชิ้นนี้มองการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการทิศทางเดียว (unidirectional process) เหมือน เพรสแมน กับ วิลด์ฟัสกี จุดเริ่มต้นของกรอบความคิด จึงเริ่มจากการมีนโยบายที่มีเป้าหมาย (goals) และวัตถุประสงค์ (objectives) ขึ้นมาก่อนแล้วมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะผันแปรไปตามลักษณะของตัวนโยบาย (nature of policy) นั้นเอง (Van Meter & Van Horn, 1975, pp. 448–455)

กรอบทฤษฎีของแวนมิเตอร์ (Donald S. Van Meter); และคาร์ลอีแวนฮอร์น (Carl E. Van Horn) จำแนกจุดเด่นได้เป็น 2 ประการได้แก่ 1) จำนวนการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือปัจจัยพื้นฐานการนำนโยบายไปปฏิบัติคือการเปลี่ยนแปลงซึ่งสามารถวัดระดับมาก-น้อยได้ 2) ความยืดหยุ่นของความเห็นพ้องกันในการมองเป้าหมาย (goal consensus) ของผู้มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งสามารถวัดระดับต่ำ-สูงได้ (Van Meter & Van Horn, 1975, pp. 448–455)

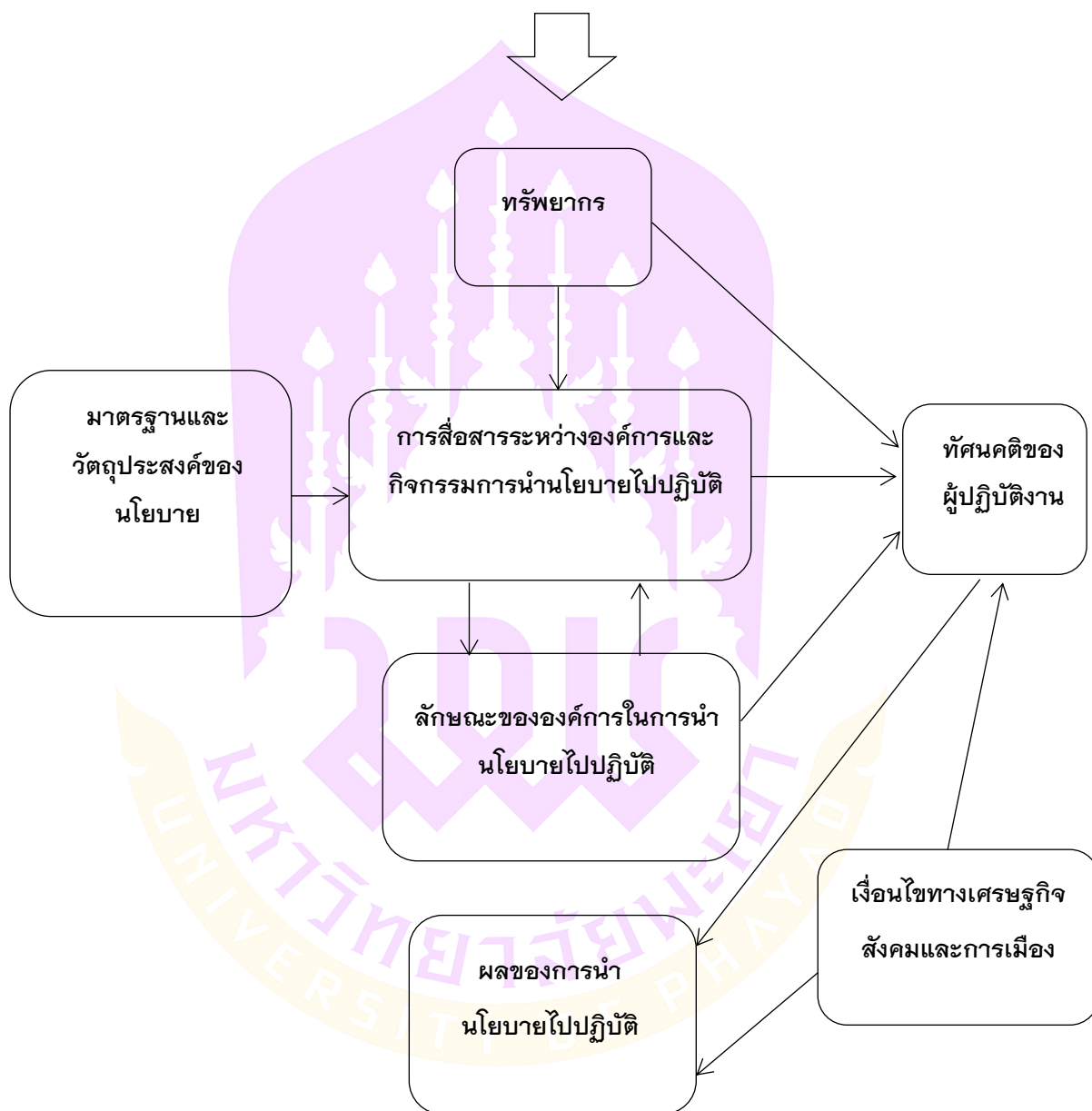
แวนมิเตอร์และแวนฮอร์นตั้งชื่อตัวแบบว่า “A model of the Policy Implementation Process” ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปรคือ 1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์



ของนโยบาย (Policy Standards and Objectives) 2. ทรัพยากร (Policy Resources) 3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Interorganizational Communication and Enforcement Activities) 4. ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of the Implementation Agencies) 5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง (Economic, Social, and Political Conditions) 6. ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (The Disposition of Implementers) ตัวแปรดังกล่าวผู้เขียนพิจารณาในฐานะตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ อีกทั้งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเองอีกด้วยและได้ตั้งสมมติฐานของตัวแบบไว้ว่าถ้าสามารถกำหนดตัวชี้วัดได้อย่างเหมาะสมจะนำไปสู่การสร้างและเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องแล้วจะสามารถทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างเชิงประจักษ์ได้และจะสามารถอธิบายกระบวนการนำนโยบายปฏิบัติได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น (Elucidating)



## นโยบาย



ภาพ 2 แสดงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น

ที่มา: Van Meter, Donald S.; & Van Horn, Carl E, 1975, p 463.

ตัวแปรในตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้ (Van Meter & Van Horn, 1975, pp. 462–484)

### 1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Policy Standards and Objectives)

แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น ให้ความสำคัญต่อมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบายเป็นอย่างมากเพราะเป็นปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์และการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น โดยให้ความเห็นว่าความคลุมเครือและความขัดแย้งกันเองของมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบายมีผลกระทบต่อเป้าหมายเป็นอย่างมาก ดังนั้นสิ่งสำคัญอย่างแรกที่ต้องทำ คือ การแยกให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายมีอะไรบ้างโดยวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงนโยบายการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายทรัพยากรผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติทำหน้าที่เสมือนเป็นกรอบกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานต่าง ๆ และวัตถุประสงค์ยังเป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย

### 2. ทรัพยากร (Policy Resources)

นอกจากวัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบายที่กำหนดในตัวแบบให้เห็นความสำคัญอย่างชัดเจนแล้วยังต้องมีทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทรัพยากรในที่นี้ หมายถึง ทรัพยากรบุคคลวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ และงบประมาณซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานนอกจากนี้ยังรวมถึงความคล่องตัวในการเบิกจ่ายงบประมาณอีกด้วยเพราะบางครั้งมีงบประมาณเพียงพอแต่ประสบปัญหาความล่าช้าในการเบิกจ่ายไม่สามารถนำงบประมาณออกมาใช้ได้ทันท่วงที่เป็นผลให้เกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

### 3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(Interorganizational Communication and Enforcement Activities) การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดประสิทธิผลสิ่งสำคัญอีกตัวหนึ่งคือผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจในมาตรฐานและวัตถุประสงค์การมีมาตรฐานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนการสื่อสารที่แม่นยำจะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

### 4. การสื่อสารภายในและภายนอกองค์การ

เป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนซึ่งผู้ติดต่อสื่อสารอาจผิดพลาดได้ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตามการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีกลไก และวิธีการเพื่อให้ผู้บังคับบัญชา (superiors) และผู้ใต้บังคับบัญชา (subordinates) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับมาตรฐาน

และวัตถุประสงค์ภายในองค์การเดี่ยว (Single Organization) จะช่วยให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการสรรหาและคัดเลือก, มอบหมายและโยกย้าย, การเลื่อนตำแหน่ง, การให้รางวัล และแม้กระทั่งการไล่ออก

นอกจากนี้การกำหนดภารกิจของงานให้ชัดเจนการจัดสรรอำนาจให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จะช่วยให้หัวหน้าหน่วยงานมีอำนาจการควบคุมการจัดสรรงบประมาณของสำนักงาน และงานภาคสนามในลักษณะลดหรือเพิ่มตามความเหมาะสมของลักษณะงานที่ปฏิบัติ และการได้รับการจัดสรรอำนาจจะช่วยให้หัวหน้าหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่สำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติร่วมกันระหว่างองค์การ (Interorganizational) การปฏิบัติงานไม่ได้มาจากการสั่งการแต่จะต้องอาศัยการกระตุ้นส่งเสริมหรือใช้กิจกรรมการติดตามผลเพื่อเป็นเครื่องมือกำกับดูแลการมีแนวทางขั้นตอนปฏิบัติและการมอบหมายงานชัดเจนสำหรับนโยบายที่ปฏิบัติในหน่วยงานจะมีอิทธิพลต่อการแสดงตนของบุคลากรต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การเป็นการแสดงเจตจำนงที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงขึ้นอยู่กับสมรรถนะขององค์การที่จะปฏิบัติตามที่ ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติ (to do what it is expected to do)

ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีปัจจัยหลายประการอันมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่

1. ความสามารถและจำนวนบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ
2. ระดับของการควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
3. ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงานเช่นการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ
4. ความสำคัญของหน่วยงาน
5. ระดับของการสื่อสารแบบเปิดได้แก่โครงข่ายการติดต่อสื่อสารทั้งในระดับแนวนอน และระดับแนวตั้ง, การมีอิสระในการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์การ
6. การเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้กำหนดนโยบายกับการบังคับใช้ให้เป็นไปตามนโยบาย

**5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง (Economic, Social, and Political Conditions)** เศรษฐกิจสังคมและการเมืองเป็นเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญมีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายสาธารณะรวมทั้งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขององค์การอีกด้วย แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น ได้ตั้งคำถามเพื่อชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองดังต่อไปนี้

5.1 ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในพื้นที่ที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ๆ เพียงพอสำหรับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่

5.2 สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่

5.3 ความเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายเป็นอย่างไรบ้าง

5.4 ผู้นำต่าง ๆ เห็นด้วยหรือคัดค้านต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไรบ้าง

5.6 ในหน่วยงานมีการสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายอย่างไร

5.7 กลุ่มผลประโยชน์มีการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายนี้หรือไม่

**6. ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงาน (The Disposition of Implementers)** การส่งต่อนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการที่ช่วยตอบสนองต่อความสำเร็จคือ 1) การรับรู้และเข้าใจนโยบาย, 2) การตัดสินใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ยินดี, เป็นกลาง, ต่อต้าน) และ 3) ความกระตือรือร้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สิ่งสำคัญ คือความเข้าใจในมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายยิ่งไปกว่านั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานขาดความตั้งใจและไม่เต็มใจในการทำงานดังนั้นผู้ปฏิบัติต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายตลอดจนการติดต่อสื่อสารสอดคล้องและเที่ยงตรงทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผู้เขียนได้สรุปว่าตัวแบบของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติดังที่เสนอข้างต้นเป็นการเสนอพิมพ์เขียว (Blueprint) สำหรับการพรรณนา (description) และการวิเคราะห์ (analysis) กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติพร้อมทั้งเป็นการเสนอการอธิบาย (explanations) ว่าเพราะเหตุใดโปรแกรมต่าง ๆ จึงประสบกับความสำเร็จและความล้มเหลวซึ่งการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะทำให้ผู้กำหนดนโยบายได้พิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปรับปรุงระบบการส่งต่อบริการของรัฐไปสู่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

โดยสรุปตัวแปรอิสระที่แวนมิเตอร์และแวนฮอร์นพัฒนาขึ้นในตัวแบบนี้มี 6 ตัวแปร ได้แก่

1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Policy Standards and Objectives)
2. ทรัพยากร (Policy Resources)
3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Interorganizational Communication and Enforcement Activities)

4. ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of the Implementation Agencies)
5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง (Economic, Social, and Political Conditions)
6. ทศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (The Disposition of Implementers)

## แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

### 1. ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นักวิชาการหลายท่านต่างมีความคิดเห็น และเข้าใจว่ากิจกรรมในการกำหนดนโยบายของรัฐอยู่ในขอบเขตการศึกษาของแต่ละคน และได้ให้คำนิยามหรือคำอธิบายศัพท์ของนโยบายของรัฐดังนี้

เจมส์ อีแอนเดอสัน Anderson (1975) อ้างถึงใน (ปิยะนุช เงินคล้าย, ม.ป.ป., หน้า 5) กล่าวว่าไว้ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่รัฐกระทำเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเจตนาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ความยากจน การผูกขาด เป็นต้น และโทมัส ดาย (Dye, 1984) ได้ให้คำนิยามที่กว้างขวางกว่าคนอื่น คือ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลว่ารัฐบาลต้องการจะทำอะไรทำไมต้องทำเช่นนั้นและอะไรเป็นความแตกต่างที่รัฐบาลกระทำขึ้นนโยบายของรัฐคืออะไรก็ตามที่รัฐบาลต่าง ๆ เลือกกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำส่วน ไอร่า ซาร์แคนสกี (Ira Saransk, 1970, p. 1) อธิบายว่านโยบายสาธารณะ หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือองค์การของรัฐจัดทำขึ้นอาทิการจัดบริการสาธารณะการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ และการจัดพิธีอันถือเป็นสัญลักษณ์ของสังคมเป็นต้นรวมถึง เดวิด อีสตัน (Easton, 1953) ที่ได้ให้คำนิยามว่านโยบายของรัฐ คือ การแจกแจงคุณค่าต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมายสำหรับสังคมเป็นส่วนรวมซึ่งอีสตันมีความเห็นว่าการดำเนินการทุกอย่างของรัฐบาลหนึ่งๆไม่ว่าจะเป็นการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดผลในการแจกแจงคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมนั้น ๆ และเนื่องจากในประเทศหนึ่ง ๆ นั้น องค์การที่จะมีและใช้อำนาจได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีผลต่อบุคคลทุกคนในประเทศนั้น ก็คือรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลเท่านั้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายสำหรับสังคมเป็นส่วนรวมซึ่งอีสตันมีความเห็นว่าการดำเนินการทุกอย่างของรัฐบาลหนึ่ง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำก็ตามย่อมก่อให้เกิดผลในการแจกแจงคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมนั้น ๆ และเนื่องจากในประเทศหนึ่ง ๆ นั้นองค์การที่จะมีและใช้อำนาจได้นอกจากจะมีความหมายเกี่ยวกับนโยบายของนักวิชาการต่างประเทศดังกล่าว

ข้างต้นแล้ว นักวิชาการไทย ได้ให้คำนิยามหรือความหมายของนโยบายสาธารณะไว้ได้อย่างน่าสนใจหลายท่านด้วยกัน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

กวี รัศมีชน (2541) กล่าวว่า นโยบายมีความหมาย 2 ลักษณะที่มีความสัมพันธ์กัน ลักษณะที่หนึ่งมีความหมายถึงกิจกรรม (activities) ส่วนอีกลักษณะหนึ่งจะมีความหมายในฐานะที่เป็นศาสตร์ (science) ซึ่ง 2 ลักษณะจะมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ นโยบายสาธารณะในฐานะที่เป็นศาสตร์จะทำการศึกษาจากนโยบายสาธารณะที่เป็นกิจกรรมแล้วนำมาสะสมกันเป็นความรู้หรือเป็นวิชา (subject) เพื่อประโยชน์ในการศึกษาที่จะได้ทำให้การกำหนดนโยบายในฐานะที่เป็นกิจกรรมบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ส่วน สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2543) ได้ให้ความหมายว่า นโยบายสาธารณะจะต้องเป็นกิจกรรม ที่กระทำโดยรัฐบาล การตัดสินใจเลือกที่จะกระทำของรัฐบาลต้องคำนึงถึงคุณค่าของสังคมเป็นเกณฑ์โดยมุ่งที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก รวมถึง กระทบต่อชาติ และชาวณะ ไตรมาศ (2545) ได้กล่าวถึงนโยบายว่า คือ แนวทางที่แต่ละประเทศได้เลือกปฏิบัติไปเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดไว้อันเป็นวัตถุประสงค์ที่เชื่อกันว่าถ้าทำได้สำเร็จก็จะเป็นผลดีต่อประเทศของตน โดยทั่วไปนั้นรัฐบาลของประเทศจะตัดสินใจเลือกปฏิบัตินโยบายที่มีการเสี่ยงภัยน้อยที่สุดปฏิบัติได้ง่ายที่สุด และเป็นประโยชน์ต่อชาติมากที่สุด ทั้งนี้สอดคล้องกับ กุลธน ธนาพงศธร (2549) ที่ได้แสดงทัศนะของนโยบายว่า ไม่ว่าจะเป็นการ พิจารณาให้ความหมายในแง่มุมใดก็ตาม นโยบายของรัฐก็คือ แนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐบาลของประเทศหนึ่ง ๆ ได้กำหนดขึ้นเป็นโครงการ แผนการ หรือหมายกำหนดการเอาไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นหนทางชี้้นำให้การปฏิบัติต่าง ๆ ตามมา ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ตลอดจนเพื่อธำรงรักษาหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ ของชาตินั้น ๆ และ(ปิยะนุช เงินคล้าย) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำ ภายใต้อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบโดยกำหนดเป็นหลักการ แผนงานหรือโครงการ เพื่อก่อประโยชน์แก่สังคมและส่วนรวม

จากคำนิยาม หรือความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถผนวกรวมเอาแนวคิดของนักวิชาการทั้งหมดเข้าด้วยกัน พอสรุปได้ว่านโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางปฏิบัติอย่างกว้างๆ ที่รัฐบาลประกาศหรือตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำอันจะเป็นเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติที่จะทำให้บรรลุผลลงตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมเป็นหลักโดยรัฐมีอำนาจในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ และผลลัพธ์ที่ได้ อาจเป็นผลทางบวก หรือทางลบอย่างใดอย่างหนึ่งแต่ไม่ว่าผลจากการกระทำจะออกมาอย่างไรย่อมกระทบต่อสาธารณะอย่างแน่นอน

## 2. นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาคำนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะช่วยทำความเข้าใจสาระสำคัญและทำให้มองเห็นขอบข่ายของเรื่องที่ศึกษาคืบขึ้น การสำรวจของนักวิชาการด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติยุคแรก คือผลงานของ เพรสแมน และวิลด์ฟสกี ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการนำนโยบายการสร้างงานให้ชนกลุ่มน้อยไปปฏิบัติในปี ค.ศ. 1973 เขาได้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าหมายถึงระดับการเกิดขึ้นของผลนโยบายที่คาดคะเนไว้และการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจได้รับการมองว่าเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่กำหนดไว้กับปฏิบัติการทั้งหลายที่มุ่ง (geared) ไปสู่การกระทำให้บรรลุผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติคือความสามารถที่จะจัดการและประสานสิ่งที่จะเกิดขึ้นมาภายหลังในลักษณะที่เป็นลูกโซ่เชิงสาเหตุและผลทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา (Pressman; & Wildavsky 1973) ส่วนพอลเอซา บาเตียร์ (Paul A. Sabatier) และดาเนียล เอแมสมาเนียน (Daneil A. Mazmanian) เขียนบทความเมื่อปี ค.ศ. 1982 เรื่อง "Policy Implementation" ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยสรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ไว้ว่าหมายถึง กระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นจากกฎหมายการตัดสินใจพิพากษาอรรถคดีคำสั่งของฝ่ายบริหารหรือกฤษฎีกาที่ออกมาจากสถาบันต่าง ๆ (Sabatier & Mazmanian, 1983, pp. 117-149)

ทั้งนี้ยังมีนักวิชาการไทย เช่น ปิยะนุช เงินคล้าย (ม.ป.ป., หน้า 1, 3) ได้เรียบเรียงความหมายเรื่องกระบวนการนำ นโยบายไปปฏิบัติ ของยูยีน บาร์แคช ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานทางปฏิสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย ของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบายก็ได้ ในส่วนของ เพรสแมน และวิลดาฟสกี ให้ความหมายว่า หมายถึง การผลิตผลลัพธ์ออกจากการทำให้สำเร็จ นอกจาก ความหมายดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปิยะนุช เงินคล้าย (ม.ป.ป., หน้า 3) ยังอธิบายความหมายการ นำนโยบายไปปฏิบัติของ มิลบริรี่ แมคลาฟลินว่าหมายถึง กระบวนการขององค์การที่ต่อเนื่องและเป็นพลวัต ซึ่งได้รับการปรุงแต่ง และหล่อหลอมโดยปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเป้าหมาย และกลยุทธ์ของนโยบายกับสภาพขององค์การที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง กล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง ตามเป้าหมายนโยบายโดยพยายามปรับเปลี่ยนประนีประนอม ระหว่างเป้าหมาย และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้กับข้อจำกัดเงื่อนไข และสภาพแท้จริงของหน่วยปฏิบัติ

วรเดช จันทรศร (2530) กล่าวว่า"การนำนโยบายไปปฏิบัติ"ดูจะเป็นที่สอดคล้องกันในหมู่นักวิชาการชั้นนำทางด้านนี้ ที่ให้ความหมายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของ



การศึกษาว่า "องค์กร บุคคล หรือ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำ และกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุ ไว้หรือไม่แค่ไหนเพียงใด" หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ความ สนใจเกี่ยวกับเรื่องของ "ความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญ ทั้งหมดสามารถบรรลุผลตามนโยบายที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้" โดยได้สรุปว่า การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการ และแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติงาน ในโครงการให้ดีขึ้น เนื้อหาสาระของการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเน้นการแสวงหาคำอธิบาย เกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริง ที่เกิดขึ้น ภายในกระบวนการของ การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation Processes) เพื่อที่จะศึกษาบทเรียนพัฒนาแนวทางและสร้างกลยุทธ์เพื่อที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ

จากคำนิยาม หรือความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถผนวกรวมเอาแนวคิดของนักวิชาการทั้งหมดเข้าด้วยกัน พอสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการแปลงนโยบายมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีกระบวนการดำเนินการ ทรัพยากร การบริหารการจตุตงค์การที่เอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความต่อเนื่อง เพื่อให้นโยบายนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

## แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุไทย

### 1. แนวคิดสวัสดิการสังคม

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายของ การจัดสวัสดิการสังคม (Social Welfare) คือ ระบบการจัดการเกี่ยวกับการบริการทางสังคมต่าง ๆ ของสถาบันทางสังคมที่กำเนิดขึ้นเพื่อช่วยเหลือบุคคล และกลุ่มคนให้บรรลุถึงซึ่งความพอใจในมาตรฐานของชีวิต และสุขภาพอนามัยและความพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาเขาเหล่านั้นให้มีความสามารถอย่างเต็มที่และส่งเสริมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของครอบครัวและชุมชนคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคม (Social Welfare) ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมาย "สวัสดิการสังคม" ว่าหมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

และพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางด้านสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

## 2. นโยบายและระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย

การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุประกอบด้วยหน่วยบริการของรัฐ, หลักประกันด้านรายได้และหลักประกันด้านการเข้าถึงบริการพื้นฐานจำเป็นซึ่งมีบริการต่าง ๆ ได้แก่

### 2.1 หน่วยบริการของรัฐ

สวัสดิการบริการผู้สูงอายุที่ดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมโดยส่วนใหญ่จะเป็นภารกิจหลักของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน่วยงานดูแลคือ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมี ดังนี้

2.1.1 บริการสถานสงเคราะห์คนชราเป็นบริการด้านที่อยู่อาศัยที่จัดให้ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเช่นไม่มีที่อยู่อาศัยไม่มีผู้เลี้ยงดูโดยรับชายชราที่อายุ 65 ปีขึ้นไป และหญิงชราอายุ 60 ปีขึ้นไปบริการที่จัดให้จะเป็นบริการด้านปัจจัยสี่ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ บริการรักษาพยาบาลกายภาพบำบัดให้คำปรึกษาแนะนำ ฯลฯ ปัจจุบันสถานสงเคราะห์ของรัฐจำนวน 20 แห่งกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศสามารถรับผู้สูงอายุได้ประมาณ 3,000 คน ซึ่งในปีงบประมาณ 2546 โอนภารกิจไปให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลจำนวน 13 แห่ง

2.1.2 ศูนย์บริการสังคมผู้สูงอายุเป็นบริการให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวมาใช้บริการและกิจกรรมภายในศูนย์ในลักษณะเข้าไป-เย็นกลับบริการที่จัดให้ภายในศูนย์เช่น บริการตรวจรักษาโรคกายภาพบำบัดให้คำปรึกษากิจกรรมเสริมรายได้บ้านพักฉุกเฉิน ฯลฯ ปัจจุบันประเทศไทยมีศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุจำนวน 18 แห่งทั่วประเทศสามารถให้บริการผู้สูงอายุได้ประมาณ 330,000 คนในปีงบประมาณ 2546 โอนภารกิจไปให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลจำนวน 11 แห่ง

2.1.3 ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด โดยชุมชนเป็นการสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของตนเองโดยวัด หรือสถาบันทางศาสนา เช่น มัสยิดโบสถ์ เป็นต้น เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมตามต้องการของชุมชนเช่นกิจกรรมส่งเสริมรายได้ กิจกรรมด้านการเกษตรกิจกรรมด้านการศึกษา เป็นต้นปัจจุบันมีการตั้งศูนย์ฯประมาณ 200 แห่งทั่วประเทศในปีงบประมาณ 2546 โอนภารกิจไปให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลทั้งหมด

## 2.2 หลักประกันด้านรายได้

2.2.1 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพปีพ.ศ. 2530 ส่งเสริมนายจ้าง และลูกจ้างจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ลูกจ้างเมื่อออกจากงานจะได้รับเงินก้อนที่เกิดจากการออมของตนเองสิทธิทางด้านภาษี และผลประโยชน์จากกองทุนโดยกองทุนดังกล่าวมีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกออกจากกิจการของนายจ้าง มีคณะกรรมการกองทุนซึ่งประกอบด้วยผู้แทนที่พนักงานเลือกตั้งและผู้แทนที่นายจ้างเลือกตั้งทำหน้าที่หลักคือจัดตั้งผู้จัดการกองทุนซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ประกอบกิจการจัดการกองทุนเช่นบริษัทเงินทุนบริษัทหลักทรัพย์บริษัทประกันชีวิตและธนาคารพาณิชย์ผู้จัดการกองทุนจะทำหน้าที่เก็บรักษาสินทรัพย์และนำเงินกองทุนไปหาผลประโยชน์และจัดผลประโยชน์ให้สมาชิกกองทุนทุกคนโดยลูกจ้างยินยอมให้หักเงินค่าจ้างร้อยละ 3-15 ของค่าจ้าง เพื่อเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนโดยนายจ้างต้องส่งเงินสมทบในอัตราไม่ต่ำกว่าเงินสะสมของลูกจ้างกองทุนนี้จะปฏิบัติตามความสมัครใจของทั้งนายจ้างและลูกจ้าง

2.2.2 กองทุนบำเหน็จหรือบำนาญแก่ข้าราชการตามปกติข้าราชการที่ทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป เมื่อออกจากราชการมีสิทธิได้รับบำเหน็จเป็นเงินก้อนเท่ากับจำนวนปีที่ทำงานคูณกับเงินเดือนสุดท้าย(เงินเดือนเดือนสุดท้าย×เวลารับราชการ) แต่ถ้าทำงานตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปจะมีสิทธิได้รับบำนาญรายเดือนจนกว่าจะเสียชีวิตหรือเลือกรับเป็นบำเหน็จก็ได้บำนาญรายเดือนเท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณกับจำนวนปีที่รับราชการหารด้วย (50 เงินเดือนเดือนสุดท้าย×เวลารับราชการ 50) ปัจจุบันนโยบายของรัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการมีเงินออมงอกเงยขึ้นโดยการเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามความสมัครใจโดยสมาชิกทุกคนจะต้องส่งเงินเข้ากองทุนทุกเดือนในอัตราร้อยละ 3 ของอัตราเงินเดือนเวลาจ่ายโดยมี กบข. (กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ) เป็นสถาบันในการบริหารจัดการกองทุนข้าราชการที่เป็นสมาชิก กบข. เมื่อเกษียณจะได้รับบำเหน็จ(เงินเดือนเดือนสุดท้าย×เวลารับราชการ) หรือบำนาญ (เงินเดือนเฉลี่ย 60เดือนสุดท้าย×เวลารับราชการ50) พร้อมทั้งสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกองทุนพร้อมทั้งเอื้อประโยชน์ให้ข้าราชการเกษียณสามารถใช้สิทธิเบิกเงินมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบางส่วนทั้งนี้เงื่อนไขของกองทุนและการรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ (เงินสะสม, เงินสมทบ, ผลประโยชน์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการปีพ.ศ.2539)

2.2.3 หลักประกันชราภาพรัฐบาลได้นำความคิดการสร้างหลักประกันโดยการสร้างระบบให้ผู้ที่กำลังอยู่ในตลาดแรงงานช่วยกันออมเพื่อสร้างหลักประกันชราภาพสำหรับ

ตนเองและบุคคลภายในกลุ่มเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในระดับมาตรฐานที่ไม่แตกต่างจากเดิมก่อนที่จะกลายเป็นผู้ไม่ได้ทำงานเนื่องจากความสูงอายุดังนั้นพระราชบัญญัติประกันสังคมซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2533 ระบุให้มีการขยายขอบเขตของการประกันสุขภาพหลังจากที่กฎหมายใช้ครบ 6 ปีดังนั้นใน ปี พ.ศ. 2539 จึงมีการเก็บเงินสมทบเพิ่มขึ้นทั้งจากฝ่ายลูกจ้างนายจ้างและรัฐบาลในอัตราร้อยละ 2 และเพิ่มเป็นร้อยละ 3 ในพระราชบัญญัติประกันสังคมฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2537 ปัจจุบันอยู่ในช่วงพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 3) ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการเก็บเงินสมทบให้ลูกจ้างและนายจ้างส่งเงินสมทบในอัตราสองเคราะห์ค่ารักษาพยาบาลผู้สูงอายุโดยจัดทำ “บัตรผู้สูงอายุ” แต่ผู้สูงอายุมักจะมีปัญหาความไม่สะดวก และคุณภาพของการบริการ ขณะเดียวกันกระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำโครงการ “บัตรสุขภาพ” (500 บาท) แต่ไม่ได้รับความนิยมนักจนกระทั่งรัฐบาลทักษิณได้มีการเริ่มโครงการหลักประกันสุขภาพภายใต้ “30 บาทรักษาทุกโรค” นอกจากบริการเหล่านี้แล้วยังมีบริการประเภทอื่น ๆ ที่จัดให้มีขึ้นตามโอกาสสำคัญหรือตามความจำเป็นเร่งด่วนเช่นการส่งเคราะห์อาหารและยารักษาโรคหรือเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ เครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับความพิการ และการจัดอบรมดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

## 2.3 นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในประเทศไทยมีการพัฒนาเป็นช่วง ดังนี้คือ

### 2.3.1 ที่มาของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

กรมประชาสงเคราะห์ได้มีการจัดตั้งโครงการกองทุนส่งเสริมกิจการผู้สูงอายุใน ปี พ.ศ. 2527 ซึ่งมีเบื้องหลังแนวคิดนี้ จากการที่รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุเป็นอย่างดีและต่อเนื่อง จึงมิได้ทอดทิ้งหรือละเลยประชากรผู้สูงอายุเห็นได้จากรัฐบาลได้อนุมัติให้ กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการด้านการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ และได้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราเป็นแห่งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ.2496 ต่อมาในปี พ.ศ. 2527กรมประชาสงเคราะห์ ได้หันมามุ่งเน้นการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุมากกว่าสถานสงเคราะห์ เนื่องจากเชื่อว่าจะสามารถให้บริการแก่ผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง และมีการดำเนินงานในเชิงป้องกันและพัฒนามากกว่าแก้ไขปัญหา จึงเกิดโครงการกองทุนส่งเสริมกิจการผู้สูงอายุขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของกองทุน ๔ ประการ คือ ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมเพื่อให้บริการต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวการสมทบเป็นค่าใช้จ่ายก่อสร้างสถานสงเคราะห์

เพื่อให้การอุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานอุปการะเลี้ยงดูและดำเนินการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติมอบหมายให้ดำเนินการ

ผลการดำเนินการของกองทุนส่งเสริมกิจการผู้สูงอายุ พบว่า มีกิจกรรมค่อนข้างจำกัด และไม่สามารถที่จะกระจายบริการให้ครอบคลุมกับผู้สูงอายุในชุมชนได้เท่าที่ควรกรมประชาสงเคราะห์ จึงพิจารณาที่จะให้กองทุนฯ เอื้อประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหา และช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ทั้งในเขตเมือง และเขตชนบทเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างเหมาะสม ประธานสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยได้ขอให้รัฐบาลมีนโยบายให้สวัสดิการผู้สูงอายุยากจนหรือถูกทอดทิ้งขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ในลักษณะเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือนเป็นราย ๆ ไปรายละ 200 บาท โดยผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2535 และได้มีการมอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินโครงการการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพในปีงบประมาณ 2536-2540 โดยผ่านกลไกของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจำนวน 62,373 หมู่บ้านละ 3-5 คน ระบุพิพรรณ คำหอม (23-24 ธันวาคม 2542) อ้างอิงจากโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชนการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ, 2536.

ผลการดำเนินงานโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในช่วงปี พ.ศ. 2536-2540 กองสวัสดิการสงเคราะห์พบว่าบริการดังกล่าวยังไม่ทั่วถึงครอบคลุมผู้สูงอายุที่ยากไร้จึงได้มีการสำรวจตัวเลขผู้สูงอายุที่จะขอรับเบี้ยยังชีพในปี 2540 พบว่ามีผู้สูงอายุที่ต้องการเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 119,736 คน ในช่วงปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุ และครอบครัวประสบปัญหาความเดือดร้อนมากขึ้นประกอบกับใน ปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุใช้งบประมาณจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็น 1,437.7 ล้านบาท และใน ปี พ.ศ. 2546 เพิ่มทั้งจำนวนคนได้รับเบี้ยยังชีพเป็น 400,400 คน ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 1,441.4 ล้านบาท

### 2.3.2 การถ่ายโอนงานโครงการบริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับท้องถิ่น

ใน ปี พ.ศ. 2536 เมื่อกรมประชาสงเคราะห์ได้มาร่วมอยู่กับกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมกรมประชาสงเคราะห์ที่ได้โอนงานบริการเบี้ยยังชีพไปให้ กรมแรงงาน และสวัสดิการเป็นผู้ดูแลและดำเนินงานแทน ประกอบกับนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 78 ในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

และในหมวด 9 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นตั้งแต่มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 และส่งผลให้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542” โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในมาตรา 17 ในข้อ (27) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่การการสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีคนชราและผู้ด้อยโอกาส ระบุพรรณ คำหอม (23-24 ธันวาคม 2542) อ้างอิงจาก (โกวิท พวงงาม. หน้า 173) ส่งผลให้ใน พ.ศ. 2544 กรมประชาสงเคราะห์ต้องดำเนินการถ่ายโอนภารกิจของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรุงเทพมหานครดำเนินการระยะแรกของการถ่ายโอน (พ.ศ. 2545) ให้กรมประชาสงเคราะห์ใช้วิธีการเบิกจ่ายแทนกันให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนในระหว่างที่มีการถ่ายโอนภารกิจนั้นคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐภายใต้กรอบระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่เมื่อ วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 จึงได้มีการปรับองค์การกรมประชาสงเคราะห์ครั้งใหญ่ตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐไปสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ การพัฒนาสังคมการสร้างความเป็นธรรม และสร้างความเสมอภาคในสังคมการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และความมั่นคงในชีวิตสถาบันครอบครัวและชุมชนซึ่งเป็นการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมาย คือประชาชนทั่วประเทศ และได้จัดตั้งส่วนราชการกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการขึ้นเพื่อรับผิดชอบภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมส่วนในปี พ.ศ.2546 และการถ่ายโอนภารกิจของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการระยะแรกของการถ่ายโอนยังใช้ระเบียบเดิมของกรมประชาสงเคราะห์โดยให้มีการประสานงานกับสำนักงานพัฒนาสังคม และสวัสดิการจังหวัดไปก่อนแต่คงใช้ระเบียบเดิมของ กรมประชาสงเคราะห์ (2543) และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2545 เช่นเดิมจนต่อมาเพื่อให้การถ่ายโอนงานดังกล่าวมีความชัดเจนในทางปฏิบัติรัฐจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ควบคู่กับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552

เป็นแนวทางในการดำเนินงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเพื่อให้สอดคล้องกับมติที่ประชุม คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ครั้งที่ 4/2552 วันที่ 21 พฤษภาคม 2552 ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

**3. วัตถุประสงค์ของนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ** คือ เพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพหรือถูกทอดทิ้งหรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

#### **4. คุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ**

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ได้ระบุคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่สมควรได้รับเบี้ยยังชีพดังนี้

4.1 มีสัญชาติไทย

4.2 มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน

4.3 มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งได้ลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4 ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้รับเงินเบี้ยบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่รัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้เป็นประจำ ยกเว้นผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย (2548) ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

**5. แนวทางการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 กำหนด ดังนี้**

5.1 ภายในเดือนมกราคม ถึงเดือนพฤศจิกายน ของทุกปีให้ผู้ที่มีอายุครบ หกสิบปีบริบูรณ์ ขึ้นไป ในปีงบประมาณถัดไป ลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนา ณ สำนักงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่สถานที่ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

5.2 ในกรณีผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ย้ายภูมิลำเนาไปอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดิมยังคงจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจนกว่าจะสิ้นสุดปีงบประมาณนั้น หากมีความประสงค์จะรับเบี้ยยังชีพกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ก่อนสิ้นปีงบประมาณ

5.3 ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและให้ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงการดำรงชีวิตอยู่ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะแสดงด้วยตนเองหรือให้มีการรับรองของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุ จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร หรือหลักฐานอื่นที่สามารถตรวจสอบได้

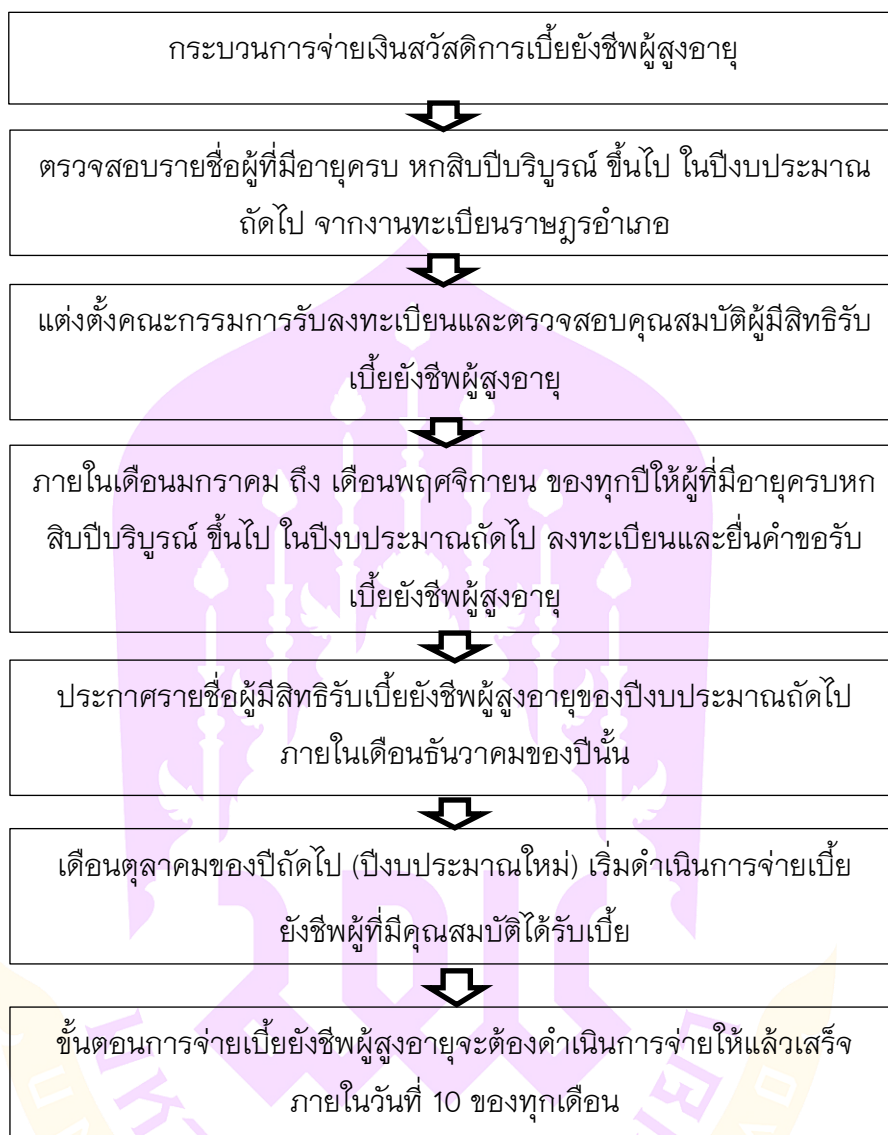
5.4 การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้จ่ายในอัตราเดือนละ 500 บาท หรือตามมติคณะรัฐมนตรี โดยต่อมามีการปรับอัตราการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 อนุมัติให้กำหนดอัตราเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ อัตราการจ่ายมีดังนี้

ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 60-69 ปี	จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 600 บาท/คน/เดือน
ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 70-79 ปี	จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 700 บาท/คน/เดือน
ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 80-89 ปี	จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 800 บาท/คน/เดือน
ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 90 ปี ขึ้นไป	จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 1,000 บาท/คน/เดือน

5.5 การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย (2560) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเป็นเงินสด หรือ โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือในนามบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นรายเดือนภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน

5.6 กรณีผู้รับเบี้ยยังชีพเสียชีวิต ให้นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งการตายต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผู้ตายมีชื่อในทะเบียนภายใน 7 วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการตาย และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผู้ตายมีชื่อในทะเบียนบ้าน แจ้งแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ





ภาพ 3 แสดงกระบวนการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

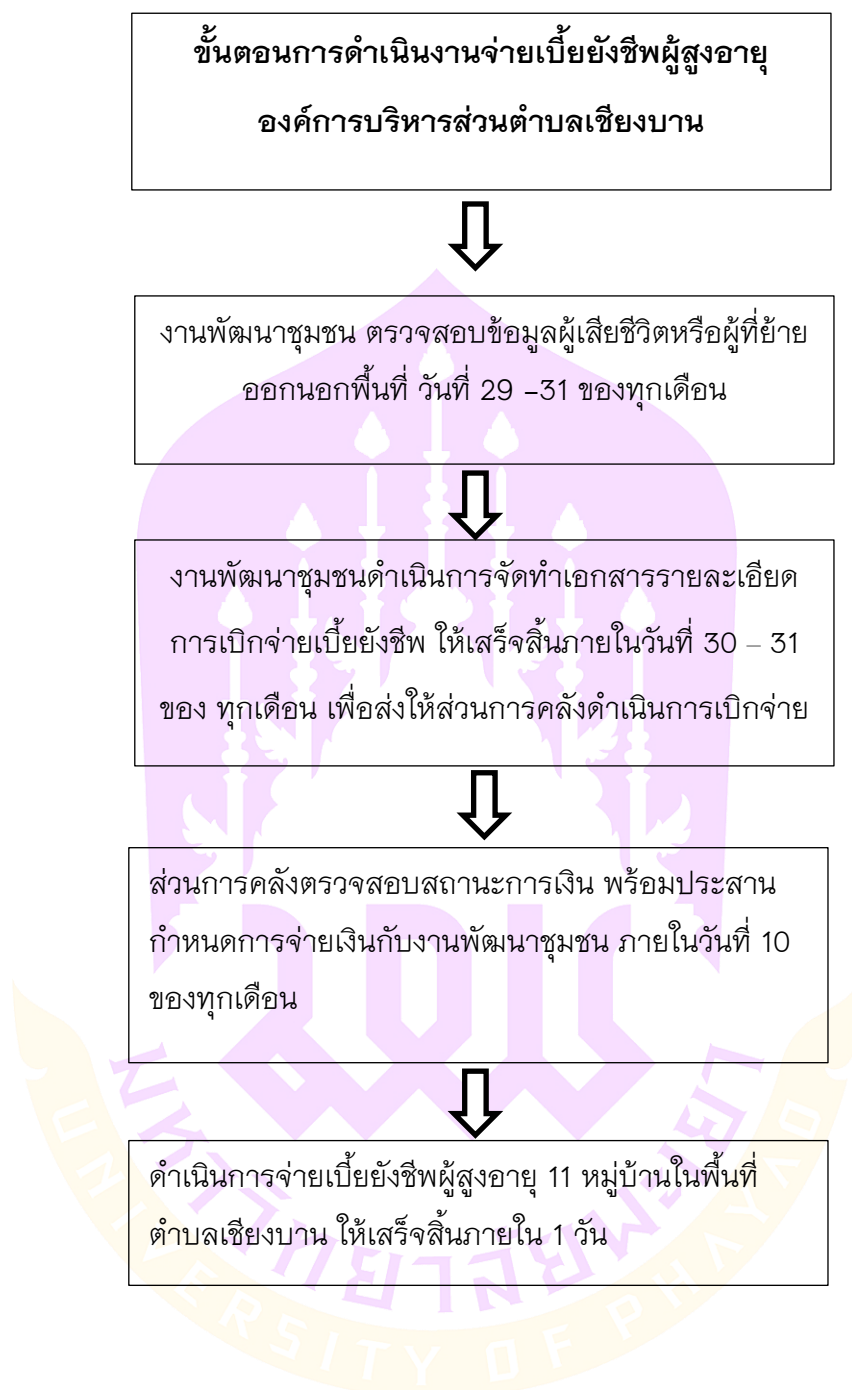
#### 6. การดำเนินงานนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตำบลเชียงบาน

เมื่อการถ่ายโอนภารกิจของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความชัดเจนในทางปฏิบัติมาให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ควบคุมกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552

องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จึงได้เริ่มดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุใน ปี พ.ศ. 2552 มีแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ให้แก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ในอัตรา 500 บาทต่อคน ซึ่งงบประมาณการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการจัดสรรให้เป็นรายปี โดยจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี รายละเอียดดังนี้

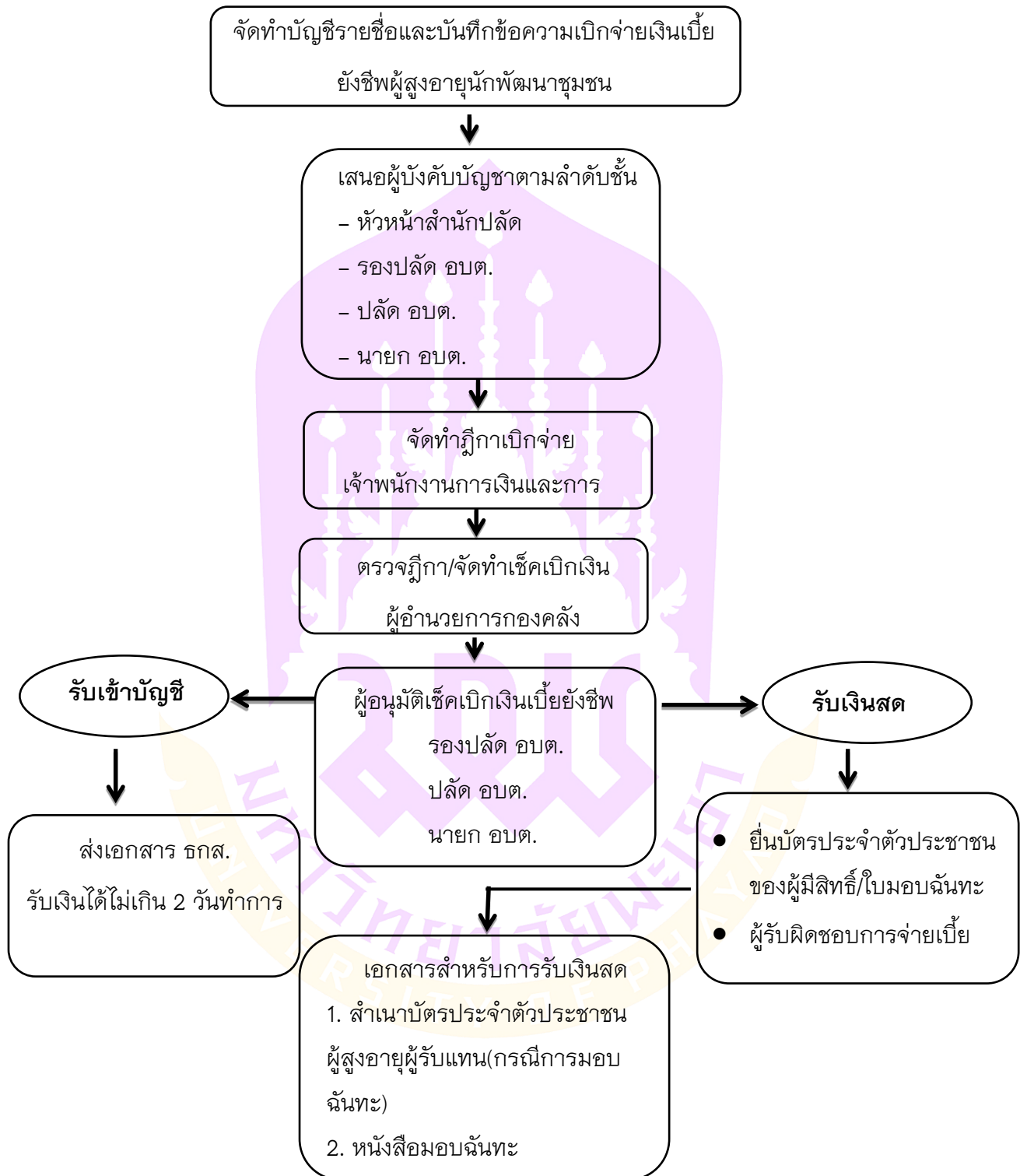
ที่	ปีงบประมาณ	จำนวนผู้สูงอายุ
1	พ.ศ. 2552	726
2	พ.ศ. 2553	784
3	พ.ศ. 2554	831
4	พ.ศ. 2555	883
5	พ.ศ. 2556	926
6	พ.ศ. 2557	936
7	พ.ศ. 2558	969
8	พ.ศ. 2559	1,028
9	พ.ศ. 2560	1,099

และการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลเชียงบานในปีงบประมาณ ปี 2560 (เดือนตุลาคม 2559 ถึง เดือนกันยายน 2560) จำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีจำนวน 1,099 ราย ใช้งบประมาณเป็นเงินทั้งหมด 8,138,300 บาท



ภาพ 4 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ  
องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงใหม่

แผนผังแสดงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ  
(การเบิก - จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)



ภาพ 5 แสดงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ  
(การเบิก-จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

## งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยผู้สูงอายุไปปฏิบัติรายละเอียดมี ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมีผู้ศึกษาเรื่องนี้หลายท่าน ได้แก่ กกล้า ทองขาว (2534) ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติกรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรต้นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการการควบคุมประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริมความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และสุนิตตา เทคนิยม (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสมรรถนะของหน่วยงานปฏิบัติปัจจัยตัวผู้ปฏิบัติปัจจัยการให้บริการและปัจจัยเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติ รวมถึง (ชมลดา จันทรสชา และคณะ, 2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติศึกษากรณีหมู่บ้านที่ได้รับมาตรฐานการบริหารจัดการกองทุนระดับที่ 1 อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเรื่องการศึกษาที่ไม่เท่ากันทำให้สามารถรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่เท่ากันส่งผลให้มีทักษะของการบริการและการประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าว ให้แก่ ชาวบ้านในแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ส่วน ทวีศักดิ์ จินดาภาค (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดูแลผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดูแลผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ด้านสวัสดิการทางสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านความเป็นอยู่ ในภาพรวมมีความต้องการในระดับปานกลาง ด้านสุขภาพอนามัย ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านการศึกษา และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในภาพรวมมีความต้องการในระดับมากเช่นเดียวกับ (ศิริพร เขียวไสว, 2550) ที่ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังยาง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า ผลจากการนำโครงการการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย, ทรัพยากร, การสื่อสารระหว่างองค์การ และกิจกรรมนำไปปฏิบัติ, ลักษณะขององค์การในการนำนโยบาย

ไปปฏิบัติ, เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมถึงทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถอธิบายความสำเร็จของการนำโครงการไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสถานภาพบุคคลที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย, ทรัพยากร, การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมนำไปปฏิบัติ ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ, เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมถึงทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถสรุปผลการศึกษาดังกล่าวของทุกผลงานที่ผู้วิจัยแต่ละท่านได้ศึกษา ดังนี้ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบายการกำหนดภารกิจ และการมอบหมายงานลักษณะหน่วยงานมีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมถึงปัจจัยสมรรถนะของหน่วยงานปฏิบัติตัวผู้ปฏิบัติ การให้บริการ และปัจจัยเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสวัสดิการทางสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านความเป็นอยู่มีผลกระทบต่อการดูแลผู้สูงอายุตลอดจน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านการศึกษา และด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน อีกทั้งรวมถึงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุซึ่งมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ประเด็นที่ 2 การนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยผู้สูงอายุไปปฏิบัติมีผู้ศึกษาเรื่องนี้หลายท่าน ได้แก่ สมชาย วัฒนา (2539) ศึกษาการประกันสังคมกรณีบำนาญชราภาพตามระบบประกันสังคมไทยผลการศึกษา พบว่า บำนาญชราภาพจะช่วยลดภาระของรัฐบาลในการให้การสงเคราะห์คนชราได้ระดับหนึ่งในช่วงเริ่มต้นควรกำหนดจ่ายครอบคลุมในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป การจ่ายเงินสมทบกำหนดให้นายจ้างและลูกจ้างเป็นผู้จ่ายเงินโดยมีรัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารหรือให้เป็นทุนสำรองเบื้องต้นการเรียกเก็บเงินสมทบกำหนดเป็นร้อยละของเงินค่าจ้างรายเดือนและกำหนดอัตราพื้นฐานของประโยชน์ทดแทนที่ทุกคนจะได้รับและนำไปรวมกับเงินเพิ่มส่วนอื่น ๆ ซึ่งควรกำหนดเงินสมทบให้เพียงพอับรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และศิริวรรณ ศิริบุญ (2541) และมาลินี วงษ์สิทธิ์ (2541) ศึกษาการประเมินผลโครงการนำร่องการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุผลการศึกษาพบว่าการรับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุมีการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการแล้วแต่กลับ พบว่า มีผู้สูงอายุเพียงครึ่งหนึ่งที่ร่วมงาน หรือรับบริการจากศูนย์ฯ เหตุผลเพราะปัญหาเรื่องสุขภาพและที่ตั้งของศูนย์ผู้สูงอายุจำนวนมากมีความเห็นว่าการจัดตั้งและการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีประโยชน์หลายอย่างผู้สูงอายุมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความพึงพอใจในการทำงานของคณะบริหารงานศูนย์ ฯ แปรผันไปตามพื้นที่ชุมชนไหนมีความ

ไม่เข้าใจกันสูง และพักอาศัยอยู่ที่อื่นที่ไม่ใช่ที่ตั้งศูนย์ฯ สัดส่วนความไม่พอใจการทำงานก็จะเพิ่มสูงตามไปด้วย ส่วน ระเบียบพรณ คำหอม (2547) ศึกษาโครงการการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุพบว่าเกณฑ์การคัดเลือกเบี้ยยังชีพยังไม่เหมาะสม คุณสมบัติของผู้รับเบี้ยยังชีพไม่ตรงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ขาดกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานเบี้ยยังชีพที่ชัดเจนกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนเงินที่ได้ (300 บาท) น้อยเกินไปไม่ครอบคลุมทั่วถึง และเป็นธรรมกับผู้สูงอายุที่เดือดร้อนขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นไปอย่างตรงเวลา ผู้สูงอายุได้เงินครบถ้วนการถ่ายโอนเบี้ยยังชีพให้องค์การบริหารส่วนตำบลดูแล พบว่าผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการนี้ได้มากขึ้น สะดวกไปรับได้ด้วยตนเอง เสียค่าใช้จ่ายน้อยลง ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับความตระหนักและการให้ความสำคัญด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลรายได้จำนวนของบุคลากรที่แตกต่างกัน รายงานการวิจัยได้ให้ และชลธิชา พราวศรี (2550) ศึกษาผลการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ ด้านการจ่ายเงินในส่วนที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการรายงานผลการดำเนินการด้านการตั้งงบประมาณ ด้านคัดเลือกผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเก็บรักษาหลักฐานการจ่าย หรือโอนเงิน จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในผลการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ระหว่างประชากรทั้งสามกลุ่มที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน และจุฑามาศ เต็มสวัสดิ์ (2556) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกรณีศึกษาคุณภาพชีวิตผู้รับบริการ เทศบาลตำบลดงเจน อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้รับบริการของเทศบาลตำบลดงเจน อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา โดยรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่ 5 ความมีศักดิ์ศรี มีค่าแปรผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านที่ 4 การบรรลุความพึงพอใจของตนเอง ด้านที่ 1 การมีเสรีภาพ ด้านที่ 3 การได้รับการดูแล มีค่าแปรผลอยู่ในระดับมาก และ ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับปานกลาง และผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ เพศ และช่วงอายุ แตกต่างกันส่งผลสัมฤทธิ์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

กรณีศึกษาคุณภาพชีวิตผู้รับบริการเทศบาลตำบลดงเจน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึง ฆมนวรรณ ชุ่มเย็น (2557) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่งอำเภองาว จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่งอำเภองาว จังหวัดลำปาง ได้แก่ ด้านตัวผู้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ด้านผู้บริหาร/นักการเมือง ด้านเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานเบี้ยยังชีพ และด้านงบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพ 2) แนวทางการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่งอำเภองาว จังหวัดลำปาง พบว่า ควรโอนเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีธนาคาร ควรเพิ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้เพียงพอ และส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน และควรยืมเงินสะสมมาตรงจ่ายก่อนเพื่อป้องกัน และลดปัญหาความเดือดร้อนของผู้รับเบี้ยยังชีพ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยผู้สูงอายุไปปฏิบัติสามารถสรุปผลการศึกษาดังกล่าวของทุกผลงานที่ผู้วิจัยแต่ละท่านได้ศึกษา ดังนี้ การศึกษาการประกันสังคมกรณีบำนาญชราภาพตามระบบประกันสังคมไทยพบว่าบำนาญชราภาพจะช่วยลดภาระของรัฐบาลในการให้ การสงเคราะห์คนชราแต่ควรกำหนดเงินสมทบให้เพียงพอกับรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สำหรับการประเมินผลโครงการนำร่องการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า มีผู้สูงอายุเพียงครั้งหนึ่งที่ร่วมงานหรือรับบริการ จากศูนย์เหตุผลเพราะปัญหา เรื่อง สุขภาพและที่ตั้งของศูนย์ผู้สูงอายุจำนวนมากมีความเห็นว่าการจัดตั้งและการดำเนินงานของศูนย์มีประโยชน์หลายอย่าง ส่วนเรื่องโครงการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุพบว่าเกณฑ์การคัดเลือกเบี้ยยังชีพยังไม่เหมาะสมคุณสมบัติของผู้รับเบี้ยยังชีพไม่ตรงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้และจำนวนเงินที่ได้ (300 บาท) น้อยเกินไปไม่ครอบคลุมทั่วถึง และเป็นธรรมกับผู้สูงอายุที่เดือดร้อนขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นไปอย่างตรงเวลาผู้สูงอายุได้เงินครบถ้วน นอกจากนี้การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกรณีศึกษาคุณภาพชีวิตผู้รับบริการ ส่วนใหญ่ผู้รับบริการรับว่าตนเองมีศักดิ์ศรี มีความพึงพอใจของตนเอง มีเสรีภาพ ได้รับการดูแล และการศึกษาแนวทางการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่ ด้านตัวผู้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ด้านผู้บริหาร/นักการเมือง ด้านเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ



งานเบี้ยยังชีพ และด้านงบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพ ส่วนแนวทางการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ควรโอนเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีธนาคารควรเพิ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้เพียงพอ

จะเห็นได้ว่าการศึกษาการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยผู้สูงอายุไปปฏิบัติดังกล่าวผลที่ได้จากการศึกษามีทั้งทางบวกและทางลบนั้นแสดงให้เห็นว่า ในการศึกษาหรือการวิจัยดังกล่าวมีผลต่อการบริหารจัดการในองค์กร รวมถึงผู้ปฏิบัติที่จะนำผลการศึกษาริวิจัยไปพัฒนาได้อย่างตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน



## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” เป็นการศึกษาวิธีวิจัยแบบผสมผสานกันระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพซึ่งผู้ศึกษาได้ออกแบบวิธีการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 2.1 แหล่งข้อมูล
  - 2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษา
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล (ร่วมกันระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ)

#### การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### 1.ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

1.1 กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุซึ่ง คือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน

1.2 กลุ่มข้าราชการประจำผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน ผู้อำนวยการกองคลัง เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนนักพัฒนาชุมชน และผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน รวมทั้งสิ้น 8 คน

1.3 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล เชียงบาน จำนวน 1,099 คน

## 2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีทั้งหมด 3 กลุ่ม และมีวิธีการในการกำหนดตัวอย่าง และการเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุซึ่งเลือกด้วยการ สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง คือ นายองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการ เบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2 กลุ่มข้าราชการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุซึ่ง เลือกด้วยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง รวมทั้งสิ้น 8 คน ได้แก่

2.2.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจในการเบิก จ่ายเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2.2 รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เนื่องจากเป็นคณะกรรมการ ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2.3 ผู้อำนวยการกองคลัง เนื่องจากเป็นผู้ที่ดำเนินการจัดเตรียมและตรวจสอบ เอกสารฎีกาในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2.4 หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เนื่องจากเป็น คณะกรรมการในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2.5 เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี เนื่องจากเป็นผู้ที่ดำเนินการจัดเตรียมเอกสาร ฎีกาในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2.6 นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินการจัดทำข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน

2.2.7 นักพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.2.8 ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.3 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำปีงบประมาณ 2560ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน จำนวน 1,099 คน เป็นกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่ จึงใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความ คลาดเคลื่อน 5 % ได้จำนวนผู้สูงอายุ 293 คน จากหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ ตำบลเชียงบาน

เพื่อป้องกันการสูญหายหรือไม่สมบูรณ์ของข้อมูล จึงกำหนดให้มีตัวอย่างเพิ่มอีก 10% เป็นจำนวน 330 คน โดยวิธีการคำนวณดังต่อไปนี้

### สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + N e^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มกำหนดให้คลาดเคลื่อนได้ 0.05

$$n = \frac{1099}{1 + 1099(0.05)^2}$$

$$n = \frac{1099}{1 + 2.748}$$

$$n = 293.22$$

เพื่อเสริมข้อมูลจากจำนวนที่สุ่มมา และป้องกันการสูญหายความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล จึงกำหนดให้มีตัวอย่างเพิ่มอีก 10% เป็นจำนวน 330 คนในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ผู้ศึกษาจะทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เป็นการเก็บข้อมูลให้ครบตามความต้องการ โดยไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน เลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน โดยจะเป็นใครก็ได้ที่สามารถให้ข้อมูลได้

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัญหา และข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษารวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งมีที่มาของข้อมูล ดังนี้

## 1. แหล่งข้อมูล

1.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ศึกษาจะต้องเข้าถึงด้วยตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิ และในการศึกษาครั้งนี้มีวิธีการเก็บข้อมูล 2 แบบ ได้แก่

1.1.1 แบบสอบถามคือเป็นการออกแบบสอบถามที่คำถามจะครอบคลุมข้อมูลทั่วไป และคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในการจ่ายเงินสวัสดิการเพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ

1.1.2 การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นการรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์โดยผู้ศึกษามีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน มีความเข้มงวดพอประมาณและข้อคำถามในการสัมภาษณ์มีโครงสร้างแบบหลวม ๆ โดยเกี่ยวข้องกับ การนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อเสริมเพิ่มจากข้อมูลเชิงปริมาณ

1.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาทางเอกสารโดยศึกษาเอกสารสำคัญและจำเป็นสำหรับเรื่องนี้เช่นหนังสือรายงานการศึกษาผลการศึกษาบทความ จากวารสารข่าวจากหนังสือพิมพ์พระราชบัญญัติเอกสารราชการที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เป็นต้น

## 2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เลือกใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากข้อมูลเบื้องต้นที่จะได้จากการสอบถามเจ้าของข้อมูลโดยตรงและแหล่งข้อมูลปฐมภูมิมียุโดยทั่วไป ตั้งแต่ที่เป็นองค์การหรือหน่วยงานและเป็นข้อมูลที่ตรงกับหัวข้อที่ศึกษา ซึ่งแบบสอบถามสำหรับผู้นำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่ 1 สถานภาพบุคคล ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ส่วนที่ 3-4 แบบสอบถามสำหรับผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ ผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

2.1 ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้เบื้องต้น

2.2 ผู้ศึกษาดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2.3 ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและจำนวนแบบสอบถามที่กำหนดไว้ก่อนรับคืนด้วยตนเอง

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาได้เลือกใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเนื่องจาก มีความยืดหยุ่น และได้ข้อมูลตรงตามความต้องการของผู้สัมภาษณ์โดยผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ดำเนินการนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติตามข้อคำถามที่กำหนดไว้ด้วยตนเองซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้ศึกษาขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดวันเวลาสถานที่ในการขอเข้าพบและทำการสัมภาษณ์

3.2 แนะนำตนเองและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจก่อนทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทุกคน

3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในหัวข้อที่กำหนดไว้โดยอธิบายให้เข้าใจในรายละเอียดและจุดมุ่งหมายของข้อคำถามในแต่ละข้อเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันตลอดจนซักถามรายละเอียดเพิ่มเติมของประเด็นต่าง ๆ ตามแนวคำถาม

3.4 ขณะทำการสัมภาษณ์ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลบันทึกเทปร่วมกับจดบันทึกประเด็นสำคัญต่าง ๆ ลงไปด้วย

#### การสร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ชนิดปลายปิดและปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured) มีการเตรียมหัวข้อสัมภาษณ์และเตรียมขั้นตอนการสัมภาษณ์ล่วงหน้า

1. **แบบสัมภาษณ์** ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาเป็นลักษณะและข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยข้อ 1, 2 เพศ และอายุ ข้อ 3 เกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อ 4 ถึง ข้อ 10 เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนโยบายปฏิบัติ

2. **แบบสอบถาม** ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาและข้อคำถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งแบบสอบถามส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ใช้สำหรับผู้ดำเนินการนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติและแบบสอบถามส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ใช้สำหรับผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ ผลจากการดำเนินงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติโดยมีรายละเอียดสำหรับ 4 ส่วน ดังนี้

**ส่วนที่ 1** สถานภาพบุคคลได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ลักษณะการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และประสบการณ์ทำงานในชุมชน จำนวน 5 ข้อ

**ส่วนที่ 2** คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในการจ่ายเงินสวัสดิการเพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) มี 6 ด้าน คือมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย, ทรัพยากร, การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ, ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ, เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง, ทศนคติของผู้ปฏิบัติงานจำนวน 24 ข้อ

**ส่วนที่ 3** คำถามเกี่ยวกับผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 2 และ 3 ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึงเห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึงเห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึงเห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึงไม่เห็นด้วย

เกณฑ์ในการพิจารณาระดับความเห็นของการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ผู้ศึกษามีเกณฑ์เฉลี่ยในการอภิปรายผล ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ระดับความคิดเห็นของการนำนโยบายฯ} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

**การนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ** สรุปเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้นได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึงผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับมากที่สุดในการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึงผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับมากในการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึงผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับปานกลางในการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึงผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับน้อยในการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึงผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยในการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

**ส่วนที่ 4** ปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินงานการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เป็นการเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

#### **ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ**

แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเพื่อใช้ทำสารนิพนธ์ (IS) ของผู้ศึกษา
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือการศึกษาประเภทต่าง ๆ จากหนังสือที่เกี่ยวข้องรวมทั้งงานวิจัยอื่น ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างข้อคำถามให้มีเนื้อหาครอบคลุมความมุ่งหมายของการศึกษาและกรอบแนวคิดโดยผู้ศึกษาสร้างแบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's scale)
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ (IS) เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาครอบคลุมตามกรอบแนวคิดความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาและความชัดเจนในข้อคำถาม
5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหาและขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม



เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น จากนั้นเสนอต่อประธาน และกรรมการควบคุม  
ปริญญาโทเพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความถูกต้อง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน  
การนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น  
(Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)  
ของครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9122  
นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

### การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

#### การจัดกระทำข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ได้เก็บมาให้ค่าน้ำหนัก  
คะแนนของตัวเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จาก  
สถาบันบริการคอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการศึกษาทาง  
สังคมศาสตร์ [SPSS for Window version 11.5 (The Statistical Package for the Social Sciences)] ดังนี้

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์จะวิเคราะห์  
ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้เกิดความมั่นใจ  
ว่าข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมานั้นมีความถูกต้องก่อน ทั้งนี้เพราะการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเน้น  
การใช้อัตวิสัย (subjectivity) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบข้อมูลและการ  
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เพื่อช่วยให้การวิเคราะห์  
ข้อมูลได้ลึกซึ้งและสร้างข้อสรุปที่หนักแน่น

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพบุคคลได้แก่ระดับการศึกษา, ลักษณะการมีส่วนร่วมในการนำนโยบาย  
สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ, และประสบการณ์ทำงานในชุมชนวิเคราะห์โดยใช้ตาราง  
แจกแจงความถี่ (Frequency) และแสดงผลเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

2. ตามความมุ่งหมายของการศึกษาข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบาย  
สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ  
จังหวัดพะเยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard  
Deviation)

3. ตามความมุ่งหมายของการศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ จำแนกตามตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษาได้แก่มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย, ทรัพยากร, การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ, ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ, เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง, และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

4. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเพิ่มเติม นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และนำไปประกอบการอภิปรายผลการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้เกิดความชัดเจนของผลการศึกษาในครั้งนี้ยิ่งขึ้น

### สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### 1. สถิติพื้นฐานได้แก่

- 1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
- 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
- 1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
- 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค

### การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล(เชิงคุณภาพ)

หลังจากผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) คือ

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล โดยผู้ศึกษาได้พิจารณาแหล่งเวลาแหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกันกล่าว คือ ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย โดยการเปลี่ยนตัวผู้สังเกต หรือสัมภาษณ์
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างกันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน คือ ใช้วิธีสังเกตควบคู่ไปกับการซักถามสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพไม่ใช้สถิติช่วยในการวิเคราะห์แต่จะใช้ทฤษฎีทางด้านการนำนโยบายไป

ปฏิบัติ ของแวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter และ Van Horn) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยผู้ศึกษาได้ใช้ 2 วิธี คือ

1. **การตีความ** (interpretation) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จัดบันทึกไว้ จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น โดยผู้ศึกษาได้เห็นหลายๆเหตุการณ์และได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าแล้วข้อมูลที่ไม่ต้องการจะถูกกำจัดออกไปหลังจากนั้นทำการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) โดยการเขียนเป็นประโยคหรือข้อความตามกรอบแนวคิดทฤษฎีหรือตอบปัญหาของการวิจัยวิธีที่สองเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล

2. **การวิเคราะห์เนื้อหา** (content analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (Document Research) ในการวิเคราะห์เอกสารผู้ศึกษาได้คำนึงถึงบริบท (context) หรือสภาพแวดล้อมของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วยว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองวิธีนี้ได้ทำเป็นข้อความแบบบรรยาย (descriptive) ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวขึ้นอยู่กับประเด็นหรือปัญหาที่วิเคราะห์และการเลือกตั้งนั้นผู้ศึกษาได้ใช้กรอบความคิดหรือทฤษฎีที่หลากหลายเพื่อช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลได้ลึกซึ้งและสร้างข้อสรุปที่หนักแน่น



## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และปัญหา รวมถึงข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาโดยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง ซึ่งแบ่งข้อมูลตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ แยกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ข้อมูลที่เก็บได้จากการใช้แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

**ส่วนที่ 1** การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการมีส่วนร่วมในนโยบาย ประสิทธิภาพการทำงานในชุมชน โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

**ส่วนที่ 2** การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย, ทรัพยากร, การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ, ลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ, เงื่อนไขเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

**ส่วนที่ 3** การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ (ความสำเร็จ) จากผลการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

**ส่วนที่ 4** การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

2. ข้อมูลที่เก็บได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเพิ่มเติม

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม และกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม คือ กลุ่มผู้รับบริการ ซึ่งเป็น ผู้สูงอายุ จำนวน 330 คน ซึ่งจำแนกลักษณะส่วนบุคคลได้ดังตารางข้างล่างนี้

คุณลักษณะส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	เพศชาย	127	38.48
	เพศหญิง	203	61.52
อายุ	60-69 ปี	254	76.97
	70-79 ปี	52	15.76
	80-89 ปี	24	7.27
	90 ปีขึ้นไป	0	0
อาชีพ	รับจ้างทั่วไป	67	20.3
	เกษตรกร	231	70
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	32	9.7

ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 1 คน กลุ่มข้าราชการประจำผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 8 คน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละจากแบบสอบถาม ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

ตัวแปรอิสระ	จำนวน	ร้อยละ
<b>1. เพศ</b>		
1.1 ชาย	4	44.44
1.2 หญิง	5	55.56
<b>รวม</b>	<b>9</b>	<b>100</b>

จากตาราง 1 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกมี เพศชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 เพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 9 คน

ตาราง 2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

ตัวแปรอิสระ	จำนวน	ร้อยละ
<b>2. อายุ</b>		
2.1 20-30 ปี	2	22.22
2.2 31-40 ปี	4	44.44
2.3 41-50 ปี	1	11.11
2.4 51-59 ปี	2	22.22
2.5 60 ปีขึ้นไป	0	0
<b>รวม</b>	<b>9</b>	<b>100</b>

จากตาราง 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 31-40 ปี โดยมีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44.44 ช่วงอายุ 20-30 ปี มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.22 และ 51-59 ปี มีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.22 ช่วงอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.11 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 9 คน

ตาราง 3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปรอิสระ	จำนวน	ร้อยละ
<b>3.ระดับการศึกษา(สูงสุด)</b>		
3.1 การศึกษาภาคบังคับ	0	0
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย	0	0
3.4 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	0	0
3.5 ปริญญาตรีขึ้นไป	9	100
<b>รวม</b>	<b>9</b>	<b>100</b>

จากตาราง 3 ผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 9 คน

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแปรอิสระ	จำนวน	ร้อยละ
<b>4. ลักษณะการมีส่วนร่วมในนโยบาย</b>		
4.1 ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (สายบริหาร)	3	33.33
4.2 ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (สายปฏิบัติการ)	6	66.67
<b>รวม</b>	<b>9</b>	<b>100</b>

จากตาราง 4 ผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายสวัสดิการสวัสดิการเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในสายบริหาร จำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.33 และในสายปฏิบัติการ จำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 9 คน

ตาราง 5 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์  
การทำงานในชุมชน

ตัวแปรอิสระ	จำนวน	ร้อยละ
<b>5. ประสบการณ์การทำงานในชุมชน</b>		
5.1 นายก อบต.	1	11.11
5.2 ข้าราชการ	7	77.78
5.3 อื่น ๆ	1	11.11
<b>รวม</b>	<b>9</b>	<b>100</b>

จากตาราง 5 ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานในชุมชนเกี่ยวกับการนำนโยบายสวัสดิการ  
เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน 1 คน หรือ  
คิดเป็นร้อยละ 11.11 และในตำแหน่งข้าราชการ จำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 77.78 รวมถึง  
ตำแหน่งอื่น ๆ อีกจำนวน 1 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 11.11





## ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ตาราง 6 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย

มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอย่างดี	3.89	0.60	มาก
2. ท่านคิดว่านโยบายนี้มีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน	4.22	0.67	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย	3.89	0.33	มาก
4. ท่านมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานนโยบายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในชุมชน	4.00	0.50	มาก
<b>ภาพรวม</b>	<b>4.00</b>	<b>0.52</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยในระดับ 3.89 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 มีความคิดเห็นที่ว่านโยบายนี้มีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานนโยบายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในชุมชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การกำหนดแนวทางการดำเนินงานและระบุวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายฯไปปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนทำให้ผู้ดำเนินการนำนโยบายฯไปปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจในการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ

**ตาราง 7 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านทรัพยากร**

ด้านทรัพยากร	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
5. ท่านคิดว่านโยบายฯมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ	3.11	0.33	มาก
6. ท่านคิดว่าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับลักษณะงาน	3.78	0.44	มาก
7. ท่านคิดว่าจำนวนบุคลากรกับปริมาณงานมีความสอดคล้องกัน	3.44	0.53	มาก
8. ท่านคิดว่าบริษัท, ห้างร้านหรือภาคเอกชนต่าง ๆ ให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่นโยบายเป็นอย่างดี	2.00	0.71	น้อย
9. ท่านคิดว่าระยะเวลาในการจ่ายเบี่ยงชีฟไม่เกินทุกวันที่ 10 ของเดือน มีความเหมาะสม	4.44	0.53	มากที่สุด
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.35</b>	<b>0.50</b>	<b>ปานกลาง</b>

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยระดับมาก ได้แก่ ความคิดเห็นที่ว่านโยบายฯมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพออยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33 ระดับความเห็นเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับลักษณะงานอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรกับปริมาณงานมีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับ

มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 สำหรับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบริษัท,ห้างร้านหรือภาคเอกชนต่าง ๆ ให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่นโยบายเป็นอย่างดี อยู่ในระดับน้อยซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการจ่ายเบี้ยยังชีพไม่เกินทุกวันที่ 10 ของเดือน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการจัดสรรทรัพยากร ทั้งจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ระยะเวลาและงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามนโยบายนี้ มีอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความเพียงพอต่อจำนวนผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่การจัดสรรงบประมาณในแต่ละไตรมาสมีความล่าช้า ส่งผลให้การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพมีความล่าช้าด้วย อีกทั้งผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีจำนวนที่น้อย เมื่อเทียบกับอัตราส่วนของจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ดังนั้นเห็นได้ว่าทรัพยากรที่อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายฯ ไปปฏิบัติได้ไม่เต็มศักยภาพตามที่ตั้งไว้



ตาราง 8 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ กับองค์กร และกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ด้านการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับองค์กร และกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
10. ท่านเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบในงานของตนเองด้านการสื่อสารกับองค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี	3.78	0.44	มาก
11. ท่านมักทำงานผิดพลาดเนื่องจากความเข้าใจในคำสั่งที่คลาดเคลื่อน	3.33	0.50	ปานกลาง
12. ท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในนโยบายกับบุคคลทั่วไปเสมอ	4.11	0.60	มาก
13. ท่านคิดว่างานที่กำหนดและมอบหมายให้ท่านมีความเหมาะสมเกี่ยวกับการสื่อสารในการนำนโยบายไปใช้	4.33	0.71	มากที่สุด
14. ท่านคิดว่าการสื่อสารระหว่างองค์กรกับผู้ปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว	3.67	0.05	มาก
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.84</b>	<b>0.46</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับองค์กร และกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบในงานของตนเองด้านการสื่อสารกับองค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานผิดพลาดเนื่องจากความเข้าใจในคำสั่งที่คลาดเคลื่อน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลการปฏิบัติงานในนโยบายกับบุคคลทั่วไปเสมอ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 สำหรับระดับความคิดเห็น

เกี่ยวกับงานที่กำหนดและมอบหมายให้ท่านมีความเหมาะสมเกี่ยวกับการสื่อสารในการนำนโยบายไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างองค์กรกับผู้ปฏิบัติงานมีความรวดเร็วอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.05 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ กับองค์กรและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีมากพอสมควร เนื่องจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ ในพื้นที่ ต้องมีการประสานงานกันระหว่างบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวข้อง และการสื่อสารระหว่างชุมชนซึ่งการสื่อสารต้องมีความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน ปัญหาทั่วไปที่เกิดจากการสื่อสารอาจมีบ้าง เช่น เรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ข่าวสาร บางครั้งอาจไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ส่งผลกระทบให้ผู้สูงอายุบางรายไม่รับทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมนำนโยบายไปปฏิบัติมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

**ตาราง 9 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านลักษณะองค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ**

ด้านลักษณะองค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
15. ท่านคิดว่าการประสานงานอาศัยความสัมพันธระหว่างบุคคล	4.33	0.50	มากที่สุด
16. ท่านคิดว่าผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ดำเนินงานเสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่	4.56	0.53	มากที่สุด
17. ท่านคิดว่าในการปฏิบัติงานยึดถือความคิดเห็นหรือมติของส่วนรวมเป็นหลัก	4.67	0.73	มากที่สุด
<b>ภาพรวม</b>	<b>4.55</b>	<b>0.58</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตาราง 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านลักษณะองค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยระดับมากที่สุด ได้แก่ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ดำเนินงานเสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 และการปฏิบัติงานยึดถือความคิดเห็นหรือมติของส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เป็นองค์กรขนาดกลาง มีโครงสร้างของหน่วยงานที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่การทำงานในแต่ละด้านที่ชัดเจน ให้แก่ เจ้าหน้าที่ในองค์กร และมีการนำนโยบาย ที่ได้รับมอบหมายมาแปลงและดำเนินการในนโยบายให้ออกมาเป็นวิธีปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวทางการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่นกำหนด โดยวิธีปฏิบัตินั้นจะต้องมุ่งให้บรรลุเป้าสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ตั้งไว้ และประชาชนผู้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุด

**ตาราง 10 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านเงินโอนไขเศรษฐกิจสังคมและการเมือง**

ด้านเงินโอนไขเศรษฐกิจสังคมและการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
18. ท่านคิดว่าผู้บริหารท้องถิ่นให้การสนับสนุนนโยบายอย่างเต็มที่	4.56	0.53	มากที่สุด
19. ท่านคิดว่าประชาชนให้การสนับสนุนนโยบายอย่างเต็มที่	4.89	0.33	มากที่สุด
20. ท่านคิดว่าผู้ดำเนินนโยบายมีความสามารถในการหาเสียงสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น วัด, โรงเรียน	3.00	0.50	ปานกลาง
<b>ภาพรวม</b>	<b>4.15</b>	<b>0.45</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านเงินโอนไขเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.45 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น ได้แก่ ระดับความคิดเห็นผู้บริหารท้องถิ่นให้ การสนับสนุนนโยบายอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และมีค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 และระดับความคิดเห็นที่ประชาชนให้การสนับสนุนนโยบาย อย่างเต็มที่อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 รวมถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ดำเนินนโยบายมีความสามารถในการหาเสียงสนับสนุนจาก แหล่งต่าง ๆ เช่น วัด,โรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 และมีค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการนำ นโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จจะต้องได้รับการสนับสนุนในเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อาทิเช่น เงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ นโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็น สวัสดิการที่เป็นรูปแบบการช่วยเหลือในด้านเงินยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุได้รับเงินก็จะ นำไปใช้จ่ายเพื่อการยังชีพ ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ส่วนเงื่อนไขด้านสังคมและ การเมือง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาตำบล รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนในการ นำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเต็มที่แสดงว่าให้เห็นว่า เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองมีผล ต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ตาราง 11 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
21. ท่านคิดว่านโยบายนี้ให้ประโยชน์ แก่ผู้สูงอายุที่ยากลำบากอย่างแท้จริง	4.78	0.44	มากที่สุด
22. ท่านมีความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้ ผู้สูงอายุที่ยากลำบากได้รับผลประโยชน์จากนโยบายอย่างเต็มที่	5.00	0.00	มากที่สุด
23. ท่านคิดว่ากฎระเบียบของนโยบายควรยืดหยุ่น ได้เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน	3.67	0.71	มาก
24. ท่านคิดว่ากรณีที่สามารถลดขั้นตอน การดำเนินงาน(การนำนโยบายไปปฏิบัติ) ได้จะลดขั้นตอนการดำเนินงานทันที	3.78	0.44	มาก
<b>ภาพรวม</b>	<b>4.30</b>	<b>0.39</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ระดับความคิดเห็นที่ว่านโยบายนี้ให้ประโยชน์แก่ผู้สูงอายุที่ยากลำบากอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 และความตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ยากลำบากได้รับผลประโยชน์จากนโยบายอย่างเต็มที่อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎระเบียบของนโยบายควรยืดหยุ่นได้เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานอยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และกรณีที่สามารถลดขั้นตอนการดำเนินงานทันทีอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เนื่องจากผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายทิศทางของทัศนคติที่มีต่อ นโยบายนั้นมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ ต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจและเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ตั้งไว้





ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพ  
ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ตาราง 12 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
(Standard Deviation) ของผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ย  
ยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านคุณภาพชีวิต

ด้านคุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุใช้เบี้ยยังชีพเป็นทุน ในการประกอบอาชีพ	4.18	0.66	มาก
2. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมใน ค่าใช้จ่ายของครอบครัวมากขึ้น	4.29	0.45	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพสามารถลดภาระ ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้	4.27	0.69	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพสามารถทำให้หนี้สิน ของผู้สูงอายุลดลง	2.71	0.45	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพสามารถลดความขัดแย้ง ในครอบครัวผู้สูงอายุได้	3.18	0.62	ปานกลาง
6. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพบริโภค อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการทุกวัน	3.22	0.61	ปานกลาง
7. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ มีน้ำสะอาดบริโภคอุปโภคอย่างเพียงพอ	2.68	0.60	ปานกลาง
8. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ มีเครื่องนุ่งห่มอย่างเพียงพอ	2.66	0.57	ปานกลาง
9. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้ารับ บริการด้านสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ	2.97	0.41	ปานกลาง
10. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเลือก รับบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพเสมอ	2.97	0.52	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านคุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
11. ท่านคิดว่า การที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพ ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ	3.85	0.61	มาก
12. ท่านคิดว่า เมื่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีอาการเจ็บป่วยสามารถได้รับการรักษาอย่างทันที่	3.10	0.30	ปานกลาง
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.34</b>	<b>0.55</b>	<b>ปานกลาง</b>

จากตาราง 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านคุณภาพชีวิต ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง, มาก และมากที่สุด ซึ่งมีอยู่สองรายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายของครอบครัวมากขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 และคิดว่าเบี้ยยังชีพสามารถลดค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 มีอยู่สองรายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้สูงอายุใช้เบี้ยยังชีพเป็นทุนประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 และความคิดเห็นที่ว่าเบี้ยยังชีพสามารถลดภาระและคิดว่า การที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 และอีกแปดรายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพสามารถทำให้หนี้สินของผู้สูงอายุลดลง ,เบี้ยยังชีพสามารถลดความขัดแย้งในครอบครัวผู้สูงอายุได้ รวมถึงคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการทุกวันและมีน้ำสะอาดบริโภคอุปโภคอย่างเพียงพอมีเครื่องนุ่งห่มอย่างเพียงพอได้รับบริการด้านสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ และรับบริการด้านสุขภาพที่เพียงพอตลอดจนมีคุณภาพเสมอ นอกจากนี้เมื่อมีอาการเจ็บป่วยสามารถได้รับการรักษาอย่างทันที่ โดย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ,3.18 ,3.22 ,2.68 ,2.66 ,2.97 ,2.97 และ 3.1 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ตามลำดับ 0.45 ,0.62 ,0.61 ,0.60 ,0.57 ,0.41 ,0.52 และ 0.30 ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงระดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของผลจากการนำนโยบายสวัสดิการสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติด้านดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชนได้อย่างเหมาะสม

ด้านดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชนได้อย่างเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ท่านคิดว่าการที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพ ทำให้ได้รับการดูแลจากครอบครัวมากขึ้น	3.82	0.49	มาก
2. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีรายได้ (รวมกับเบี้ยยังชีพ) เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	3.76	0.43	มาก
3. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ยังคงอาศัยอยู่กับบุตรหลาน	3.03	0.53	ปานกลาง
4. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน	3.56	0.50	มาก
5. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชน มีความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	3.77	0.47	มาก
6. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมองผู้สูงอายุที่ได้รับ เบี้ยยังชีพอย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้สูงอายุคนอื่นๆ	4.54	0.50	มากที่สุด
7. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้นเช่นทำบุญ, รดน้ำดำหัว, พัฒนาหมู่บ้าน	3.51	0.50	มาก
8. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุ มีความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น	3.29	0.45	ปานกลาง
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.66</b>	<b>0.48</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลจากการนำนโยบายสวัสดิการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ด้านดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยระดับมากที่สุด ได้แก่ ความคิดเห็นว่าประชาชนในชุมชนมองผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพอย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้สูงอายุคนอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ส่วนระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยระดับมาก มีอยู่ 5 รายการ ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพทำให้ได้รับการดูแลจากครอบครัวมากขึ้น รวมถึงได้รับเบี้ยยังชีพมีรายได้ (รวมกับเบี้ยยังชีพ) เพียงพอกับค่าใช้จ่าย, ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน ,คิดว่าประชาชนในชุมชนมีความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ และคิดว่าเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้นเช่นทำบุญ, รดน้ำดำหัว, พัฒนาหมู่บ้านโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82, 3.76, 3.56, 3.77, 3.51 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49, 0.43, 0.50, 0.47, 0.50 ตามลำดับ และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีสองรายการ ได้แก่ ความคิดเห็นว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพคงอาศัยอยู่กับบุตรหลาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 และความคิดเห็นว่าเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุมีความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45

#### **ส่วนที่ 4 การศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา**

ในการศึกษาในครั้งนั้นนอกจากผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามแล้วยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ซึ่งจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล จึงได้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

### ปัญหาการวิจัย

1. ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ของผู้นำชุมชน บางครั้งมีความคลาดเคลื่อน ไม่ชัดเจน หรือการสื่อความหมายที่ไม่ตรงกัน ทำให้การมารับสวัสดิการเบี้ยยังชีพในบางครั้งอาจไปไม่ทัน หรือไม่ได้ไป ตามที่เจ้าหน้าที่นัดหมายในหมู่บ้าน ส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องไปรับเองที่สำนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อขั้นตอนการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ รัฐบาลไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ในการจ่ายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผ่านระบบพร้อมเพย์ เพราะผู้สูงอายุหลายรายในพื้นที่ไม่สะดวกที่จะรับผ่านบัญชีเงินฝากธนาคาร เนื่องจากการจ่ายสวัสดิการเบี้ยยังชีพในปัจจุบันของพื้นที่ ตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การจ่ายเป็นเงินสด และการจ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารซึ่งเหมาะสมอยู่แล้ว เป็นการบริการให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ตามความประสงค์ของผู้สูงอายุแต่ละราย

3. นอกจากนี้ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณที่ใช้จ่ายในการดำเนินการตามนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ที่ได้รับการจัดสรรจากกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น ปัจจุบันมีความล่าช้า ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล่วงหน้า เพื่อการดำเนินการเบิกจ่ายที่รวดเร็วและทันต่อการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 และควรเปลี่ยนหลักเกณฑ์จากการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันไดที่จ่ายตามช่วงอายุ ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนในปี พ.ศ. 2555 ของรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ผลักดันให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันไดเป็นการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีอัตราเท่ากันทุกช่วงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุรู้สึกเกิดความเสมอภาคเท่ากันทุกคน

4. ปัญหาจำนวนเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้สูงอายุในพื้นที่ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเกษตรกรควรปรับเพิ่มจำนวนเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพที่ให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นซึ่งผู้ที่ได้รับผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า รัฐบาลควรให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุ

มากยิ่งขึ้น โดยการปรับสวัสดิการเบี้ยยังชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพกับค่าครองชีพในปัจจุบัน

5. ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ บางครั้งอาจมีการสื่อสารที่คลาดเคลื่อน ส่งผลให้การดำเนินงานบางครั้งอาจมีความล่าช้าแต่เจ้าหน้าที่ก็สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม

### ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสวัสดิการด้านอื่นประกอบกับสวัสดิการในรูปตัวเงิน ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและผู้รับบริการมีข้อเสนอแนะที่ตรงกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน ควรส่งเสริมให้จัดบริการที่ไม่ใช่อยู่ในรูปตัวเงินสำหรับผู้สูงอายุในท้องถิ่น เช่น

1. ลานออกกำลังกาย ประจำหมู่บ้าน ทั้ง 11 หมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุ และประชาชนทุกช่วงวัย ได้มีลานสาธารณะที่ไว้สำหรับทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการส่งเสริมให้ทุกคนได้ออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพที่แข็งแรง และเป็นการส่งเสริมให้ทุกช่วงวัยมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นการสานความสัมพันธ์ในชุมชน

2. จัดบริการการนวดแผนไทยปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลเชียงบาน มีศูนย์ฮอมฮักตำบลเชียงบาน เป็นหน่วยให้บริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายในผู้สูงอายุและผู้พิการโดยกิจกรรมภายในศูนย์ฮอมฮัก จะมีการให้บริการด้านกายภาพบำบัดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่การให้บริการนวดแผนไทย การอบและประคบสมุนไพร ผู้รับบริการยังต้องเสียค่าใช้จ่าย หากองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน สามารถหางบประมาณมาอุดหนุนกิจกรรมดังกล่าวได้ โดยที่ผู้รับบริการไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ จะส่งผลให้ผู้สูงอายุเข้าไปใช้บริการในจำนวนที่เพิ่มขึ้น เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในพื้นที่มีฐานะยากจน

3. กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมปฏิบัติและมีส่วนร่วมในชุมชนมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุรู้ว่าตนเองมีคุณค่า และยังสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่วนรวมได้

4. รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เช่น อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน กรณี ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เพียงลำพัง และเป็นผู้ป่วยติดเตียง หรือมีภาวะความพิการในผู้สูงอายุ ต้องการผู้ดูแล โดยการสร้างเครือข่ายในชุมชน ให้คนในชุมชนสามารถดูแลและพึ่งพากันได้ เพื่อให้ผู้สูงอายุเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม

## สรุปผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์

**ส่วนที่ 5** วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเพิ่มเติม

ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยเลือก ผู้ให้สัมภาษณ์ จากกลุ่ม นักรการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ นายกองดีการบริหารส่วน ตำบลเชียงบาน จำนวน 1 คน และข้าราชการประจำผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มดังกล่าว เป็นผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม 6 ประเด็น เกี่ยวกับผู้ดำเนินการนำ นโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเพิ่มเติม

1. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. ความเพียงพอของทรัพยากร
3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
4. ลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง
6. ข้อเสนอแนะในการสนับสนุนให้โครงการประสบผลสำเร็จ

ซึ่งสามารถสรุปผลจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

### 1. ประเด็นความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการฯ

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายไป ปฏิบัติมีความชัดเจนเนื่องจากว่าส่วนใหญ่ถูกกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบ บัตรรวมมหาดไทย ว่าด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ผู้ดำเนินการนำนโยบาย ฯ ไปปฏิบัติ ทราบถึงวัตถุประสงค์แนวทางการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนรวมทั้งสามารถนำมาประยุกต์ หรือปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในพื้นที่ตำบลเชียงบานได้ความเพียงพอ ของทรัพยากร

### 2. ประเด็นความเพียงพอของทรัพยากร

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ว่า

ประการที่ 1 คือทรัพยากรบุคคลที่ปฏิบัติงานนี้ ไม่มีความเพียงพอ เนื่องจากความ รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่มีมาก นอกจากงานภายในองค์กร และยังมียานจากหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงจังหวัดพะเยา ศูนย์คนไร้ที่พึ่ง จังหวัดพะเยา บ้านพักเด็กจังหวัดพะเยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาฯ ภาระงานที่มาก และประกอบกับจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพมีจำนวนมากทรัพยากรบุคคลที่รับผิดชอบงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุจึงไม่เพียงพอ

ประการที่ 2 ทรัพยากรด้านเงินงบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรจากกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น ที่จัดสรรมาให้ในแต่ละไตรมาสเพื่อเป็นงบประมาณดำเนินการโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีความเพียงพอกับการดำเนินการจ่ายให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพในแต่ละปีงบประมาณ แต่การจัดสรรมีความล่าช้า ทำให้บางเดือนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำการยืมเงินสะสมเพื่อใช้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552

### 3. ประเด็นการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ว่า

3.1 มีการสื่อสารระหว่างองค์การมากพอสมควร โดยต้องมีการประสานงานกันระหว่างบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำรายชื่อ การเบิกจ่าย ส่วนของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน ได้นำนโยบายที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.2 การสื่อสารระหว่างชุมชน บางครั้งอาจมีการสื่อสารที่คลาดเคลื่อนทำให้การดำเนินงานบางครั้งอาจมีความล่าช้า แต่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานก็สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม

3.3 การประสานงานระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้ดำเนินงานเสนอความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต่อผู้บริหารได้อย่างเต็มที่ โดยยึดถือมติของส่วนรวมเป็นหลัก

### 4. ประเด็นลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ว่า

ประการที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เป็นองค์กรขนาดกลาง มีโครงสร้างของหน่วยงานที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่การทำงานในแต่ละด้านที่ชัดเจนให้แก่เจ้าหน้าที่ในองค์กร

ประการที่ 2 การนำนโยบายฯ ที่ได้รับมอบหมายมาแปลงและดำเนินการในนโยบายให้ออกมาเป็นวิธีปฏิบัติ และวิธีปฏิบัตินั้นจะต้องมุ่งให้บรรลุเป้าสำเร็จของนโยบาย และแผนเพื่อให้



สอดคล้องกับแนวดำเนินการนโยบายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560

### 5. ประเด็นเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ว่า

5.1 นโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นนโยบายที่ประกันความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับ แต่จำนวนเงินที่จ่ายให้ผู้สูงอายุเป็นแบบขั้นบันได ตามช่วงอายุยังไม่มีความเพียงพอแก่การใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ควรมีการปรับการจ่ายให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน และควรเปลี่ยนหลักเกณฑ์จากการจ่ายเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดให้เท่า ๆ กันทุกคน เพื่อความเสมอภาค

5.2 เงื่อนไขทางการเมือง ในพื้นที่ตำบลเชียงบาน มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงิน ออกเป็น 2 ประเภท คือการ จ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้มีสิทธิ และการจ่ายเป็นเงินสด โดยการจ่ายเป็นเงินสดจะมีเงื่อนไขทางการเมืองเข้ามาเนื่องจากสมาชิกสภาตำบล แต่ละหมู่จะออกช่วยจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกเดือน ซึ่งการลงพื้นที่ช่วยจ่ายเบี้ยยังชีพของสมาชิกสภาตำบล มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานอยู่ โดยเพื่อให้ผู้สูงอายุได้เห็นว่าสมาชิกสภาตำบลเป็นผู้นำเงินเบี้ยยังชีพมาให้ หากรายได้ไม่มารับด้วยตนเอง สมาชิกสภาตำบลก็จะรับอาสาเป็นผู้นำเงินไปให้ที่บ้าน ซึ่งเป็นการหาคะแนนเสียงแฝงไปในขั้นตอนการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

### 6. ประเด็นข้อเสนอแนะในการสนับสนุนให้โครงการประสบผลสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ว่า

กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณที่ใช้จ่ายในการดำเนินการตามนโยบายฯ ให้รวดเร็วและทันต่อการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552

## บทที่ 5

### สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยและปัญหา รวมถึงข้อเสนอแนะที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ประกอบด้วยกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น จำนวน 1 คน กลุ่มข้าราชการจำนวน 8 คน และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 330 คน นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในเขตพื้นที่ตำบลเชียงบานเพิ่มเติม เพื่อจะทำให้การศึกษาครั้งนี้มีความครอบคลุม และชัดเจนมากยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

#### สรุปอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักทฤษฎี คือ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn) ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนี้

#### 1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

จากแนวคิดของแวน มิเตอร์และแวน ฮอร์น ในด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย กล่าวคือ การให้ความสำคัญต่อมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบายเป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ และการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น สิ่งสำคัญ คือ การแยกให้ชัดเจนว่า วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายมีอะไรบ้าง โดยวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ที่น่านโยบายไปปฏิบัติที่มีต่อปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เห็นว่ามาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติส่งผลให้การวิเคราะห์และการประเมินผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมองความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของ

นโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ว่าถูกกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ดังนั้นจึงมีความชัดเจนในทางปฏิบัติที่อยู่ในแนวเดียวกัน ทั้งนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ แมสมาเนียน (Mazmanian) และซาบาเตียร์ (Sabatier) ซึ่งร่วมกันเขียนบทความเรื่อง “A Multivariate Model of Public Policy Making” (Daniel Mazmanian, 1982) พบว่าการที่นโยบายได้รับการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น แคลไบนั้นขึ้นอยู่กับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ ด้วย

## 2. ทรัพยากร

จากแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น ในด้านทรัพยากร กล่าวคือ ทรัพยากรบุคคลวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ และงบประมาณซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังรวมถึง ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายงบประมาณอีกด้วยเพราะบางครั้งมีงบประมาณเพียงพอแต่ประสบปัญหาความล่าช้าในการเบิกจ่ายไม่สามารถนำงบประมาณออกมาใช้ได้ทันเวลาที่ เป็นผลให้เกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า การจัดสรรทรัพยากรทั้งจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ระยะเวลา และงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามนโยบายนี้ มีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ตั้งไว้ แต่ยังไม่เต็มศักยภาพ ประกอบกับ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ที่พบว่า ทรัพยากรบุคคลที่ปฏิบัติงานนี้ ไม่มีความเพียงพอ เนื่องจากภาระงานความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่มีมาก ส่วนทรัพยากรด้านเงินงบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรจากกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น ที่จัดสรรมาให้ในแต่ละไตรมาสเพื่อเป็นงบประมาณดำเนินการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีความเพียงพอ แต่การจัดสรรมีความล่าช้าดังนั้น จะเห็นได้ว่าทรัพยากร เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการนำนโยบายไปปฏิบัติจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ตั้งไว้ ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยในการดำเนินการต้องมีความพร้อมและมีประสิทธิภาพ และผลการศึกษาที่ได้ยังสอดคล้อง เอ็ดเวิร์ดส์ (Edwards, 1980) ที่กล่าวว่านโยบายที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากร ทั้งทางด้านการเงิน และกำลังคนอย่างเต็มที่ มิฉะนั้นนโยบายนั้นจะไม่ปรากฏผล ในทางปฏิบัติจำนวนบุคลากรที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัติ นั้น มักมีน้อยกว่าจำนวนที่ต้องการสำหรับการปฏิบัติให้สำเร็จ ซึ่งผลของการขาดแคลนกำลังคนดังกล่าว จะมีผลโดยตรงต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

### 3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากแนวคิดของแวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ในด้านการสื่อสารระหว่างองค์การ และกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจในมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ การมีมาตรฐานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน, การสื่อสารที่แม่นยำจะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาพบว่า ผู้รับบริการและผู้ที้นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่มีต่อปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ กับองค์การและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ที่ระดับมาก เนื่องจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟไปปฏิบัติในพื้นที่ ต้องมีการประสานงานกันระหว่างบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวข้อง และการสื่อสารระหว่างชุมชน ซึ่งการสื่อสารต้องมีความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน ปัญหาทั่วไปที่เกิดจากการสื่อสารอาจมีบ้าง เช่น เรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ข่าวสาร บางครั้งอาจไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ส่งผลกระทบให้ผู้สูงอายุบางรายไม่รับทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจ่ายเบี่ยงชีฟในแต่ละเดือน แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารระหว่างองค์การ และกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่า การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีการสื่อสารระหว่างองค์การมากพอสมควร เนื่องจากต้องมีการประสานงานกันระหว่างบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารระหว่างชุมชน บางครั้งอาจมีการสื่อสารที่คลาดเคลื่อนส่งผลให้การดำเนินงานอาจมีความล่าช้าประสานงานระหว่างบุคคล อีกทั้ง ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ เอดเวิร์ดส (G.C. Edwards 1980, pp. 295-297) กล่าวว่าปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จอีกปัจจัยหนึ่ง คือ การติดต่อสื่อสารการนำนโยบายไปปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดผลดีนั้น การเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยกับบุคคลภายนอกมีส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น จะต้องมี การสื่อสารที่ถูกต้องรวดเร็วต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพด้วย

### 4. ลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ในด้านลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือการนำนโยบายไปปฏิบัติร่วมกันระหว่างองค์การ (Interorganization) การปฏิบัติงานไม่ได้มาจากการสั่งการ แต่จะต้องอาศัยการกระตุ้นส่งเสริมหรือใช้กิจกรรมการติดตามผล เพื่อเป็นเครื่องมือกำกับดูแลการมีแนวทางขั้นตอนปฏิบัติและการมอบหมายงานชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ที้นำนโยบายไปปฏิบัติที่มีต่อปัจจัยด้านลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ที่ระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้รับบริการและผู้ที้นำนโยบายไปปฏิบัติต่างให้ความสำคัญในการประสานงาน

ระหว่างบุคคล อีกทั้งยังมีผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้เสนอความคิดเห็นอย่างอิสระ รวมถึงถ้อยคำส่วนรวมเป็นหลักสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน เป็นองค์กรขนาดกลางมีโครงสร้างของหน่วยงานที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่การทำงานในแต่ละด้านที่ชัดเจน ให้แก่ เจ้าหน้าที่ในองค์กร และนำนโยบาย ฯ ที่ได้รับมอบหมายมาแปลงและดำเนินการในนโยบายให้ออกมาเป็นวิธีปฏิบัติ และวิธีปฏิบัตินั้น จะต้องมุ่งให้บรรลุ เป้าสำเร็จของนโยบาย และแผนเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการ ในนโยบายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

### 5. เจ็อนไขเศรษฐกิจสังคมและการเมือง

จากแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของ สิ่งแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง คือ ความเห็นของประชาชนและผู้นำต่าง ๆ ว่าเห็นด้วย หรือคัดค้านต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งมีผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านเจ็อนไขเศรษฐกิจสังคมและการเมือง อยู่ในระดับมาก หมายความว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จจะต้องได้รับการสนับสนุนในเจ็อนไขด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนโครงการนี้อย่างเต็มที่ เพราะการผลักดันให้โครงการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จจะต้องได้รับการสนับสนุนในเจ็อนไขด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อาทิ เช่น เจ็อนไขด้านเศรษฐกิจ นโยบายสวัสดิการเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นสวัสดิการที่เป็นรูปแบบการช่วยเหลือในด้านเงินยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุได้รับเงินก็จะนำไปใช้จ่ายเพื่อการยังชีพ ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ส่วนเจ็อนไขด้านสังคมและการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาตำบล รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเต็มที่ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า เจ็อนไขทางเศรษฐกิจ เนื่องกานนโยบายสวัสดิการเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นนโยบายที่ประกันความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับ แต่เนื่องจากพื้นที่ตำบลเชียงบาน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร และมีฐานะยากจน ประกอบกับอัตราค่าครองชีพในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้น จำนวนเงินที่จ่ายให้ผู้สูงอายุเป็นแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ จึงไม่มีความเพียงพอ แก่การดำรงชีพของผู้สูงอายุ อนึ่งเจ็อนไขทางการเมือง ในพื้นที่ตำบลเชียงบาน มีการจ่ายเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงิน ออกเป็น 2 ประเภท คือ การจ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้มีสิทธิ และการจ่ายเป็นเงินสด โดยการจ่ายเป็นเงินสดจะมีเจ็อนไขทางการเมืองเข้ามาเนื่องจากสมาชิกสภาตำบล แต่ละหมู่จะออกช่วย

จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกเดือน ซึ่งการลงพื้นที่ช่วยจ่ายเบี้ยยังชีพของสมาชิกสภาตำบล มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานเมืองแฝงอยู่ โดยเพื่อให้ผู้สูงอายุได้เห็นว่า สมาชิกสภาตำบลเป็นผู้นำเงินเบี้ยยังชีพมาให้ หากรายได้ไม่มารับด้วยตนเอง สมาชิกสภาตำบลก็จะรับอาสาเป็นผู้นำเงินไปที่บ้าน ซึ่งเป็นการหาคะแนนเสียงแฝงไปในขั้นตอนการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ แมสมานเนียน และซาบาเตียร์ (Daniel Mazmanian, 1982) การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จต้องได้รับการสนับสนุนทางการเมืองและได้รับการสนับสนุนทางการเมืองและได้รับการสนับสนุนจากประชาชนด้วย

## 6. ทศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

จากผลการศึกษาของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น เขียนบทความเมื่อ ปี ค.ศ.1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework”(Van Meter;& Van Horn, 1975) ที่ว่าความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มี ต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายทิศทางของทัศนคติที่มีต่อนโยบายนั้น มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ดีต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจและเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาพบว่าผู้รับบริการและผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่มีต่อปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน อยู่ที่ระดับมากที่สุด หมายความว่า ผู้ปฏิบัติต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายตลอดจนการติดต่อสื่อสารสอดคล้องและเที่ยงตรงเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวก ต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จึงส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จได้ ผู้ที่นำไปปฏิบัติต้องมีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายนั้น

## ผลการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

แยกอภิปราย 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพชีวิตมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติมีผู้เห็นด้วยอยู่ในภาพรวมระดับปานกลาง พิจารณาแล้ว พบว่า ด้านคุณภาพชีวิตมีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ผู้สูงอายุเมื่อได้รับบริการเบี้ยยังชีพแล้วทำให้สามารถดำรงชีพได้รวมทั้งมีความสุข และสามารถพึ่งตนเองได้ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลเชียงบาน ยังสามารถประกอบอาชีพและหาเลี้ยงตนเองได้ โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกร ถึงแม้รายได้ที่ได้รวมกับสวัสดิการเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน

อาจไม่มาก แต่ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพและข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติที่ว่า เบี้ยยังชีพเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

2. ด้านการดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชนได้อย่างเหมาะสมมีผู้เห็นด้วยในภาพรวมอยู่ระดับมากพิจารณาแล้วพบว่า เมื่อได้รับบริการเบี้ยยังชีพแล้วทำให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพทำให้ได้รับการดูแลจากครอบครัวมากขึ้น และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีความรู้สึกมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้สูงอายุคนอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า เพื่อเป็นการประกันความมั่นคงให้กับผู้สูงอายุสามารถให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียมกัน

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพบปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่การประชาสัมพันธ์ของผู้นำชุมชน บางครั้งมีความคลาดเคลื่อน ไม่ชัดเจน หรือการสื่อความหมายที่ไม่ตรงกัน ทำให้ผู้สูงอายุบางรายมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการดำเนินการตามนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่งผลให้การดำเนินงานบางครั้งอาจมีความล่าช้า และปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณที่ใช้จ่ายในการดำเนินการตามนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ที่ได้รับการจัดสรรจาก กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น ปัจจุบันมีความล่าช้าควรจัดสรรงบประมาณให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล่วงหน้า เพื่อการดำเนินการเบิกจ่ายที่รวดเร็วและทันต่อการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 รวมถึงปัญหาจำนวนเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้สูงอายุในพื้นที่ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเกษตรกร ผู้ที่ได้รับผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า รัฐบาลควรให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการดำเนินการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ไม่มีแผนการประเมินการนำนโยบายฯไปปฏิบัติที่แน่ชัด ดังนั้น ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องการประเมินการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เพื่อให้สามารถทราบผลการดำเนินงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และควรทำการศึกษาพื้นที่การดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานรับทราบปัญหาที่เหมือนหรือต่างสาเหตุกันเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ที่มาของปัญหาทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานต่อไป





## บรรณานุกรม

- กรมประชาสงเคราะห์. (2543). **ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543.**
- กระทรวงมหาดไทย. (2548). **แนวทางการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปี พ.ศ. 2548.** กรุงเทพฯ: ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- กระทรวงมหาดไทย. (2552). **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2552.** กรุงเทพฯ: ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- กระทรวงมหาดไทย. (2560). **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2560.** กรุงเทพฯ: ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- กรมล ทงธรรมชาติ และเซาวนะ ไตรมาศ. (2545). **วิวัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน.** กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- กล้า ทองขาว. (2534). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ:กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ.** วิทยานิพนธ์ พบ.ด., บัณฑิตวิทยาลัยสถาบัน. กรุงเทพฯ.
- กวี รัชชชน. (2541). **การสัมมนาการบริหารรัฐกิจ: การประเมินนโยบายสาธารณะ.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กุลชน ธนาพงศธร. (2549). **กรณีศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในราชการพลเรือน ในประมวลสาระชุดวิชาการอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์ หน่วยที่ 9 หน้า 9-1-9-20.** นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุโขทัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชมลดา จันทรสาขา และคณะ. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ กรณีศึกษาหมู่บ้านที่ได้มาตรฐานการบริหารจัดการกองทุนระดับที่ 1 (AAA).** วิทยานิพนธ์ รป.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ

- ชลธิชา พรราวศรี. (2550). ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอ  
**มหาชนชัย จังหวัดยโสธร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,  
 อุบลราชธานี
- ทวีศักดิ์ จินดากาศ. (2557). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดูแลผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลดอก  
 คำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา,  
 พะเยา
- ธมนวรรณ ชุ่มเย็น. (2557). **แนวทางการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา  
 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่ง อำเภองาว จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ รป.ม.,  
 มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา
- ปิยะนุช เงินคล้าย. **ม.ป.ป. นโยบายสาธารณะ. เอกสารหมายเลข 161 กรุงเทพฯ: ศูนย์  
 เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.นโยบายสาธารณะ.  
 กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- มาลินี วงษ์สิทธิ์. (2541). **ประชาสังคมกับการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย  
 ประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระพีพรรณ คำหอม (ผู้บรรยาย). (23-24 ธันวาคม 2542). **การประเมินโครงการบริการ  
 สวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไทย**. เอกสารประกอบการประชุม  
 วิชาการระดับชาติ บทบาทรัฐและองค์กรชุมชนกับผู้สูงอายุไทย: สถานการณ์ปัจจุบันและ  
 ทิศทางในอนาคต.
- วรเดช จันทรศร. (2530). **การนำนโยบายไปปฏิบัติ: ตัวแบบและคุณค่า**. วารสารพัฒนาบริหาร  
 ศาสตร์.
- วารุณา นิมพลีกุล. (2551). **ปัญหาและอุปสรรคของโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ  
 ผู้สูงอายุ:กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปัญหา  
 พิเศษ**. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศิริพร เขียวไสว. (2550). **การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติกรณีศึกษาของ  
 การบริหารส่วนตำบลวังยางจังหวัดสุพรรณบุรี**. กรุงเทพฯ:: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ  
 โรฒ.
- ศิริวรรณ ศิริบุญ. (2541). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้การดูแลให้บริการและกิจกรรม  
 ต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมบัติ อ่างรังชัยวงศ์. (2543). **นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สุนิตตา เทคนิยม. (2541). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติ**. วิทยานิพนธ์ ปว.ด., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Anderson, J. E., (1975). **Public Policy-Making. Great Britain**. THOMAS Nelson and Sons Ltd.
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test**. 5th (Ed.). New York: Harper Collins.
- Daniel Mazmanian. (1982). **Looking Toward the Twenty-First Century** Introduction, in William Dunn and Rita Kelly. **ADVANCES IN POLICY STUDIES SINCE 1950**: Transaction Publishers.
- Dye, T. R., (1984). **Understanding Public Policy**. Englewood Cliffs Ed., New Jersey: Prentice Hall.
- Easton, D. (1953). **The Political System: An Inquiry into the of Political Science**.
- Edwards, G. C., (1980). **Implementing Public Policy**. Washington D.C.: Confessional Quality Press.
- Sharkansky, I., (1971). **Policy Analysis in Political Science**. Chicago: Markham.



ภาคผนวก

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ :  
กรณีศึกษาของค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา”

โดยนางสาวภัทรภร พวยพุ่ม

แบบสอบถาม ชุดนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพบุคคลตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลจากการนำนโยบายสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ตอนที่ 1 สถานภาพบุคคล(รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม)

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน  หน้าตัวเลขที่กำหนดให้

1. เพศ  ชาย  หญิง
2. อายุ
  1. 20 – 30 ปี
  2. 31 – 40 ปี
  3. 41 – 50 ปี
  4. 51 – 59 ปี
  5. 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา (สูงสุด)
  1. การศึกษาภาคบังคับ (ป.6 หรือป.4)
  2. มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3 หรือมศ.3)
  3. มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6 หรือมศ.5)
  4. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. หรือปวส.)
  5. ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมในนโยบาย
  1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ(สายบริหาร)
  2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (สายปฏิบัติการ)

## 5. ประสพการณ์ทำงานในชุมชน

- |  |   |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> 1. นายกองดีการบริหารส่วนตำบล    | <input type="checkbox"/> 4. กำนัน       |
| <input type="checkbox"/> 2. รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบล | <input type="checkbox"/> 5. ผู้ใหญ่บ้าน |
| <input type="checkbox"/> 3. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล  | <input type="checkbox"/> 6. ข้าราชการ   |
|  | <input type="checkbox"/> 7. อื่น ๆ..... |

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานเพียงใดแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขซึ่งมีความหมายดังนี้

1= ไม่เห็นด้วย 2= เห็นด้วยน้อย 3= เห็นด้วยปานกลาง 4= เห็นด้วยมาก และ 5= เห็น

ด้วยมากที่สุด (เพียงข้อความละ 1 คำตอบ) (24 ข้อ)

ที่	ข้อมูลที่สอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
	มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย					
1.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอย่างดี					
2.	ท่านคิดว่านโยบายนี้มีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน					
3.	ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย					
4.	ท่านมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานนโยบายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในชุมชน					
	ทรัพยากร					
5.	ท่านคิดว่านโยบายฯ มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ					
6.	ท่านคิดว่าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับลักษณะงาน					
7.	ท่านคิดว่าจำนวนบุคลากรกับปริมาณงานมีความสอดคล้องกัน					

ที่	ข้อมูลที่สอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
	การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ กับองค์กรและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ					
8.	ท่านคิดว่าบริษัท, ห้างร้านหรือภาคเอกชนต่าง ๆ ให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่นโยบายเป็นอย่างดี					
9.	ท่านคิดว่าระยะเวลาในการจ่ายเบี้ยยังชีพ ไม่เกินทุกวันที่ 10 ของเดือน มีความเหมาะสม					
10.	ท่านเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบในงานของตนเองด้านการสื่อสารกับองค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี					
11.	ท่านมักทำงานผิดพลาดเนื่องจากความเข้าใจคำสั่งที่คลาดเคลื่อน					
12.	ท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในนโยบายกับบุคคลทั่วไปเสมอ					
13.	ท่านคิดว่างานที่กำหนดและมอบหมายให้ท่านมีความเหมาะสมเกี่ยวกับการสื่อสารในการนำนโยบายไปใช้					
14.	ท่านคิดว่า การสื่อสารระหว่างองค์กรกับผู้ปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว					
	ลักษณะองค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ					
15.	ท่านคิดว่า การประสานงานอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					
16.	ท่านคิดว่าผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ผู้ดำเนินงานเสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่					
17.	ท่านคิดว่าในการปฏิบัติงานยึดถือความคิดเห็นหรือมติของส่วนรวมเป็นหลัก					
	เงื่อนไขเศรษฐกิจสังคมและการเมือง					
18.	ท่านคิดว่าผู้บริหารท้องถิ่นให้การสนับสนุนนโยบายอย่างเต็มที่					
19.	ท่านคิดว่าประชาชนให้การสนับสนุนนโยบายอย่างเต็มที่					
20.	ท่านคิดว่าผู้ดำเนินนโยบายมีความสามารถในการหาเสียงสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น วัด, โรงเรียน					
	ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน					
21.	ท่านคิดว่านโยบายนี้ให้ประโยชน์แก่ผู้สูงอายุที่ยากลำบากอย่างแท้จริง					

ที่	ข้อมูลที่สอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
	การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ กับองค์กรและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	1	2	3	4	5
22.	ท่านมีความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้ผู้สูงอายุที่ยากลำบากได้รับผลประโยชน์จากนโยบายอย่างเต็มที่					
23.	ท่านคิดว่ากฎระเบียบของนโยบายควรยืดหยุ่นได้เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน					
24.	ท่านคิดว่ากรณีที่สามารถลดขั้นตอนการดำเนินงาน(การนำนโยบายไปปฏิบัติ)ได้จะลดขั้นตอนการดำเนินงานทันที					

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลอันเป็น  
ประโยชน์ต่อการศึกษา





แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ :  
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา”

โดยนางสาวภัทรกร พวยพุง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ตอนที่ 3-4)คือ  
ผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ตอนที่ 3 ผลจากการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและพิจารณาข้อความดังกล่าวว่าสอดคล้องกับ  
ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุเพียงใดแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับในช่องตัวเลข  
ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

1= ไม่เห็นด้วย 2= เห็นด้วยน้อย 3= เห็นด้วยปานกลาง 4= เห็นด้วยมาก และ  
5= เห็นด้วยมากที่สุด (เพียงข้อความละ 1 คำตอบ) ความคิดเห็นของท่านเพียงข้อความ  
ละ 1 คำตอบ (20ข้อ)

ข้อมูลที่สอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
ผลจากการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ					
1. คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					
1.1 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุใช้เบี้ยยังชีพเป็นทุนในการประกอบอาชีพ					
1.2 ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายของครอบครัวมากขึ้น					
1.3 ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้					
1.4 ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพสามารถทำให้น้ำเงินของผู้สูงอายุลดลง					
1.5 ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพสามารถลดความขัดแย้งในครอบครัวผู้สูงอายุได้					
1.6 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการทุกวัน					

ข้อมูลที่สอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
ผลจากการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ	1	2	3	4	5
1.7 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีน้ำสะอาดบริโภคอุปโภคอย่างเพียงพอ					
1.8 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีเครื่องนุ่งห่มอย่างเพียงพอ					
1.9 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้ารับบริการด้านสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ					
1.10 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเลือกรับบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพเสมอ					
1.11 ท่านคิดว่าการที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ					
1.12 ท่านคิดว่าเมื่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีอาการเจ็บป่วยสามารถได้รับการรักษาอย่างทันที่					

ข้อมูลที่สอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
<b>ผลจากการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ</b>					
2. ดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชนได้อย่างเหมาะสม					
2.1 ท่านคิดว่าการที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพทำให้ได้รับการดูแลจากครอบครัวมากขึ้น					
2.2 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีรายได้(รวมกับเบี้ยยังชีพ)เพียงพอกับค่าใช้จ่าย					
2.3 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพยังคงอาศัยอยู่กับบุตรหลาน					
2.4 ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน					
2.5 ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมีความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ					
2.6 ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมองผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพอย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้สูงอายุคนอื่นๆ					
2.7 ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้นเช่นทำบุญ, รดน้ำดำหัว, พัฒนาหมู่บ้าน					
2.8 ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุมีความสามารถในการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น					

#### ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง: โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ท่านคิดว่าการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบปัญหาที่สำคัญอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

3. ถ้าสามารถปรับปรุงนโยบายให้ดีขึ้นได้ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลอันเป็น  
ประโยชน์ต่อการศึกษา



แบบสัมภาษณ์(สำหรับผู้นำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ)  
 สำหรับการวิจัยเรื่อง“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไป  
 ปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา”

โดยนางสาวภัทรกร พวยพุง

หัวข้อคำถามการสัมภาษณ์ผู้นำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเพิ่มเติม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน □ หรือ ○ และเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ  ชาย  หญิง

2. อายุ

1. 20 – 30 ปี

2. 31 – 40 ปี

3. 41 – 50 ปี

4. 51 – 59 ปี

5. 60 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้าราชการการเมือง

ข้าราชการประจำ

○ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

○ ปลัดองค์การบริหารส่วน

ตำบล

○ รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล

○ รองปลัดองค์การบริหาร

ส่วนตำบล

○ ประธานสภาสมาชิก อบต.

○ หัวหน้าสำนักปลัดอบต.

○ สมาชิกสภาอบต.

○ นักพัฒนาชุมชน

○ อื่น ๆ (ระบุ) .....

○ อื่น ๆ (ระบุ)

.....

4. จำนวนปีที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งระบุในข้อ 3 ในองค์กรที่สังกัดอยู่ในปัจจุบัน

1. ไม่ถึง 1 ปี

2. 1 – 5 ปี

3. 6 – 10 ปี

4. 11 – 15 ปี

5. 15 ปีขึ้นไป

5. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการฯ

.....

.....

.....

.....

.....

6. ความเพียงพอของทรัพยากร

.....

.....

.....

.....

.....

7. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

.....

8. ลักษณะองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

.....

9. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง

.....

.....

.....

.....

.....

10. ข้อเสนอแนะในการสนับสนุนให้โครงการประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

.....



ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลอันเป็น  
ประโยชน์ต่อการศึกษา

## ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ภัทรภร พวยพุ่ม
วัน เดือน ปี เกิด	3 ตุลาคม 2531
สถานที่เกิด	พะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2553 ศ.บ. (เศรษฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	3/2 หมู่ 7 ตำบลห้วยยางงาม อำเภอจุน จังหวัดพะเยา 56150
ผลงานตีพิมพ์	ภัทรภร พวยพุ่ม (ผู้บรรยาย). (16 มิถุนายน 2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษาคั้งที่ 4 (หน้า 981-993). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา

